

AKADEMII ROLNICZEJ

Biuletyn Informacyjny

im. Hugona Kołłątaja

Numer 4(28) październik–listopad 2002

ISSN 1425-2015

Inauguracja roku akademickiego 2002/2003

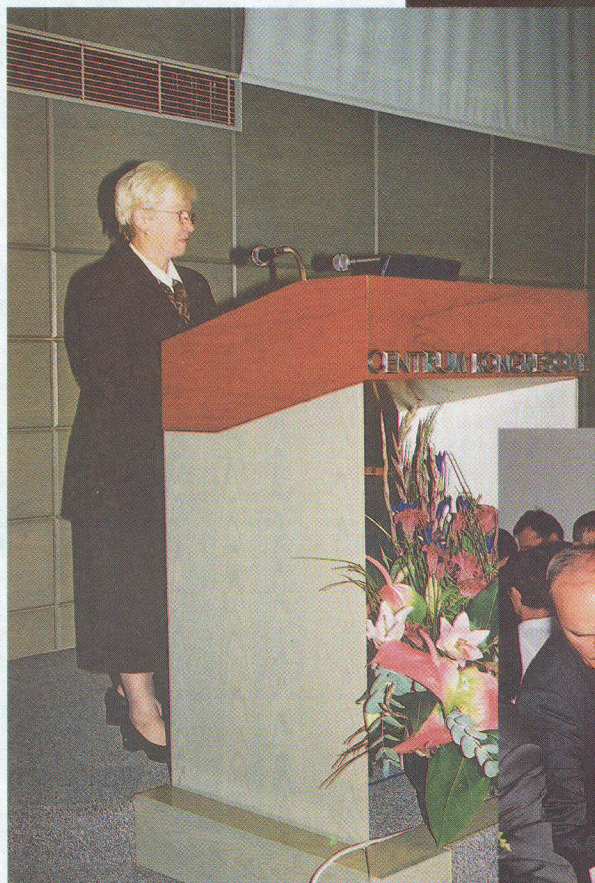
Kraków 2002

Inauguracja roku akademickiego 2002/2003

Wykład
inauguracyjny -
Prof. Maria Klein

Zaproszeni goście

Spotkanie towarzyskie

Studencki Zespół Góralski
"SKALNI" AR

Inauguracja roku akademickiego 2002/2003

3 października 2002 roku w Centrum Kongresowym Akademii Rolniczej w Krakowie odbyła się kolejna – 49 inauguracja roku akademickiego. Uczestniczyły w niej Władze Uczelni, członkowie Senatu, pracownicy, studenci oraz zaproszeni goście. Uroczystość poprzedzona została Mszą Świętą odprawioną w Kościele pod wezwaniem Pana Jezusa Dobrego Pasterza.

PROGRAM UROCZYSTOŚCI

1. Gaude Mater Polonia
2. Otwarcie uroczystości i przemówienia Rektora – prof. dr hab. Zbigniewa Ślipka
3. Wręczenie odznaczeń państwowych i medali
4. Immatrykulacja
5. Gaudeamus Igitur
6. Wystąpienie przedstawiciela Uczelnianej Rady Samorządu Studentów
7. Wykład Inauguracyjny prof. dr hab. Marii Klein pt. *Organizmy genetycznie zmodyfikowane – dobrodziejstwo czy zagrożenie?*
8. Hymn Państwowy

Spis treści

Inauguracja roku akademickiego 2002/2003	2
- Wystąpienie JM Rektora	2
- Wykład inauguracyjny prof. dr hab. Marii Klein	6
- Wystąpienie przedstawiciela URSS	11
- Odznaczenia wręczone na uroczystości inauguracyjnej	12
Informacja o rekrutacji w roku akademickim 2002/2003	13
Nominacje profesorskie	14
Uroczystość pożegnania Seniorów	20
Programy Unii Europejskiej	20
"Skałni" – 50 lat studenckiego śpiewania, grania i tańczenia po góralsku	24
Zjazdy, seminaria, konferencje	28
- X Jubileuszowa Szkoła Zimowa Hodowców Bydła	28
- Nowe trendy w organizacji hodowli i rozrodu koni w Polsce	29
- Ochrona roślin przed chorobami i szkodnikami w ogrodach botanicznych	31
- Toksyczne substancje w glebie – źródła i wpływ na rośliny	32
- Rozwój infrastruktury ekologicznej terenów wiejskich	33
- Wentylacja, klimatyzacja i energetyka cieplna w budownictwie ogólnym	34
Z prac Senatu	36
Kronika	37

Redaguje:

Redaktor naczelny -
Prof. dr hab. Zbigniew Staliński

Mgr inż. Małgorzata Przybyło-Micek

Adres redakcji:

Biuro Promocji
Akademii Rolniczej w Krakowie
Al. Mickiewicza 21
31-120 Kraków
tel.: /012/ 662-43-96
fax: /012/ 633-62-45
e-mail: bprom@ar.krakow.pl

Wydawca:

Akademia Rolnicza w Krakowie

Skład, łamanie i druk:

Drukarnia "Drukrol"
Al. 29 Listopada 46
31-425 Kraków

Fotografie:

Gabriel Wojcieszek,
Andrzej Owskiński,
Maria Tomczyk

**Biuletyn Informacyjny jest
dostępny w wersji internetowej
na stronach Akademii Rolniczej:
www.ar.krakow.pl**

Redakcja zastrzega sobie prawo
do dokonywania skrótów
i zmian redakcyjnych
w nadesłanych tekstach.

Wystąpienie Rektora Akademii Rolniczej w Krakowie Prof. dr hab. Zbigniewa Ślipka

W bogatej tradycji uroczystości akademickich inauguracja nowego roku jest świętem szczególnym. Jednoczy ona wszystkich członków naszej Społeczności, a zwłaszcza studentów i ich nauczycieli.

Moment ten skłania do refleksji nad wykorzystaniem minionego czasu. Dokonujemy podsumowania dotychczasowych działań w całym systemie szkolnictwa wyższego oraz w naszej Uczelni - która jest elementem tego systemu - po to, by móc trafnie przygotowywać plany oraz konkretyzować zamierzenia na przyszłość.

W okresie dwunastu lat ustrojowej transformacji powszechność studiów wzrosła ponad 3-krotnie. Duża rzesza młodzieży ma szansę zdobycia wyższego wykształcenia. Możliwości ale także potrzeby utrzymania dynamiki takiego rozwoju ilościowego wyczerpują się. Wskazują na to prognozy demograficzne wydawane już obecnie w kategoriach pewności.

W tej sytuacji nasz wysiłek powinniśmy zdecydowanie skierować ku poprawie jakości nauczania. Sprzyja temu powołanie Państwowej Komisji Akredytacyjnej jak również akredytacja środowiskowa, uniwersytecka zainicjowana przez Konferencję Rektorów Akademickich Szkół Polskich i sukcesywnie realizowana w uczelniach.

To wszystko dzieje się w warunkach utrzymywania się niedofinansowania szkolnictwa wyższego. Jesteśmy świadomi, że rezerwy uczelni publicznych do niedawna tkwiące w racjonalizacji zatrudnienia oraz wzroście efektywności gospodarowania stopniowo będą się wyczerpywać. Gdyby więc proces ciągłego spadku nakładów jednostkowych, finansowanych z budżetu państwa miał się utrzymywać - należy liczyć się z nasileniem zjawisk kryzysowych w ciągu najbliższych lat.

W związku z przekazywaniem przez oficjalne źródła rządowe informacji o poprawie sytuacji ekonomicznej państwa mamy obowiązek przypomnieć, że rolą państwa jest wspieranie rozwoju szkolnictwa wyższego. Rolą państwa jest także sprawowanie nadzoru nad uczelniami a nie zarządzanie nimi.

Należy uwolnić szkoły wyższe od różnego rodzaju ograniczeń administracyjnych, pozostawić więcej autonomii w sprawach akademickich oraz w sferze gospodarki swoimi zasobami. Chcemy być traktowani jako partnerzy Władzy Państwowej. Nie kto inny ale właśnie uczelnie powinny się upominać o przejrzystość zasad zarządzania, która może przywrócić wiarę społeczeń-

stwa w instytucję władzy, państwa, demokracji. Deklarujemy gotowość współpracy przy opracowaniu przejrzystego systemu podziału dotacji państwowej dla szkół wyższych - algorytmu uwzględniającego zadania oraz jakość kształcenia, poziom kadry naukowej.

Jako instytucje wyższej użyteczności uczelnie nie mogą dać się sprowadzić do roli przedsiębiorstwa produkcyjnego czy też instytucji obsługującej pewien obszar zadań publicznych.

Organy kontrolne rygorystycznie egzekwują literę a nie ducha nieprzystającego do naszej specyfiki prawa. Wprowadzenie bardziej rygorystycznych zapisów w ustawie o zamówieniach publicznych praktycznie sparaliżowało realizację wielu zadań uczelni. Rzecznik Praw Obywatelskich na wniosek KRASP wniósł ostatnio do Trybunału Konstytucyjnego sprawę nierównego traktowania państwowych i niepaństwowych szkół wyższych w zakresie reżimów finansowych ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zamówieniach publicznych jako naruszającą Konstytucję RP (konkretnie zasadę równości wobec prawa wyrażoną w art. 3 ust. 1).

Postulaty wprowadzenia modyfikacji przepisów prawa, kierowane wielokrotnie przez Rektorów do Władz Państwowych nie dały rezultatów. Jeżeli zatem nie ma woli wprowadzenia takich zmian, manipulowania na tle ustawy o zamówieniach publicznych to można przecież podnieść progi finansowe, narzucające stosowanie określonych procedur, co będzie odebrane jako rozwiązanie zdroworozsądkowe.

Chcę przy tym z całą mocą podkreślić, że zasada nietolerancji dla rzeczywistej niegospodarności czy nieuczciwości jest w pełni akceptowana przez nasze środowisko.

Akademia Rolnicza w Krakowie boleśnie ale godnie przeżyła wyłączenie ze swoich struktur Wydziału Ekonomii w Rzeszowie i włączenie go do Uniwersytetu Rzeszowskiego Ustawą naruszającą naszą autonomię (Konstytucja RP).

Postanowienia tej ustawy, gwarantujące przyznanie z budżetu Państwa dotacji na inwestycje tytułem zwrotu nakładów na nieruchomości poniesione przez naszą Uczelnię, które aktualnie są we władaniu Uniwersytetu Rzeszowskiego - jak na razie zaowocowały szeregiem spraw sądowych. Wykonanie przez budżet państwa zapisów ustawy mogłoby doprowadzić do zakończenia tych spraw w poszanowaniu autonomii uczelni, w poszanowaniu dobrych obyczajów akademickich.

Zwracam się z apelem do Państwa Parlamentarzystów o pomoc w tej sprawie. Liczę też na zainteresowanie się problemem przez nowe władze Uniwersytetu Rzeszowskiego. Moje starania pozostają jak na razie bez odpowiedzi.

Spoglądając wstecz na naszą Uczelnię możemy dzisiaj, u progu nowej kadencji powiedzieć, że Akademia Rolnicza dokonała ogromnego wysiłku na rzecz koniecznych zmian w swoim działaniu, zmian poprawiających efektywność zarządzania.

Krótkookresowy, bo obejmujący przecież jedną kadencję proces zmian w zarządzaniu Uczelnią prowadzony był z uwzględnieniem pewnych zasadniczych założeń metodycznych. Chodziło nam bowiem o to, by oprzeć się na udziale społeczności akademickiej w projektowaniu posunięć i w podejmowaniu decyzji o ich realizacji. Nasze, niełatwe przecież działania reformatorskie prowadzone były tak, aby nie zakłócić funkcji Uczelni oraz nie dopuścić do załamania się więzi tworzących wspólnotę akademicką.

Zapowiedziana w 1999 roku, przygotowana w 2000 a wdrożona od 1 stycznia 2001 r. reforma systemu zarządzania wprowadzająca decentralizację powiodła się. Zgodziliśmy się przyjąć założenie, że działania prowadzone w Uczelni przez Senat i Rektora będą przewidywalne, że będą tworzyły ciąg zdarzeń wykazujących pewną wewnętrzną logikę – zrozumiałą dla wszystkich. Określone zostały i są egzekwowane twarde, ale jednoznaczne i równe dla wszystkich wydziałów zasady dyscypliny budżetowej.

Wydatki poddane zostały ścisłej kontroli. W ciągu 3-letniej kadencji nastąpiła redukcja zatrudnienia o 95 osób, nie licząc odejścia pracowników Wydz. Ekonomii w Rzeszowie.

Za 2001 rok Uczelnia uzyskała dodatni wynik finansowy. Wdrożony system oparty na regulaminie wewnętrznej gospodarki finansowej jest na tyle efektywny, że powinien gwarantować stabilizację finansową Uczelni.

Zakładając, że tendencja ta będzie się utrwalać, Senat podjął decyzję o częściowym zwrocie zadłużenia na ZFŚS, ale też postanowił z części nadwyżki utworzyć Rektorski Fundusz Stypendialny oraz Uczelniany Fundusz Nagród (dla Studentów). Zabezpieczone zostały także spore środki finansowe na dalszą informatyzację Uczelni. Środki na ten i inne cele zaoszczędzone zostały w wyniku zrealizowania trudnego programu racjonalizacji kosztów. Nie pochodzą one ze sprzedaży składników majątkowych Uczelni.

Dokonując dzisiaj podsumowania naszych starań na rzecz tworzenia solidnych fundamentów dla rozwoju Uczelni uważamy, że właściwa w ujęciu rzeczowym struktura budżetu Uczelni i pewien poziom nadwyżki finansowej są niezbędne gdyż stanowią o możliwościach budowania długofalowej strategii rozwojowej,

a także o rzeczywistej autonomii Uczelni.

Wprowadzona reforma finansowa, polegająca na usamodzielnieniu wydziałów ma oczywiście swoich przeciwników. Na wydziałach, które znalazły się w trudnej sytuacji finansowej może powodować frustrację, ale z drugiej strony może wyzwalać i wyzwala aktywność.

Pozostawiając Państwu formułowanie komentarzy do zrealizowanych przedsięwzięć, których inwentaryzację zawierają coroczne sprawozdania Rektora jak również dokonywanie własnych ocen dotyczących obecnego stanu Uczelni, a także trafności podejmowanych decyzji, pragnę podkreślić znaczenie naszych wspólnych działań, które obecnie stanowią o możliwościach rozwojowych Akademii.

Dlatego w dniu dzisiejszym słowa szczególnej wdzięczności kieruję do tych wszystkich członków naszej społeczności, którzy w poprzedniej kadencji nie szczędzili swoich sił i pracy na rzecz Uczelni, którzy przełamali przecież pogląd, że „wszystko dzieje się poza nami”.

Dziękuję za to Prorektorom, Dziekanom, Senatowi i Radom Wydziałów, Komisjom Senackim i Rektorskim, nauczycielom akademickim i pracownikom naukowo-technicznym. Dziękuję też wielu pracownikom administracji, a szczególnie kwestury, którzy swoją codzienną pracą udowadniali, że można zbudować nowy jeszcze nie idealny - ale inny coraz bardziej efektywny i przejrzysty system zarządzania.

Dziękuję Związkom Zawodowym za to, że włączając się w nasze wspólne sprawy nie reagowały "odruchowo" na posunięcia ograniczające przywileje pracownicze, ruchy kadrowe często dotkliwe ale zarażernie niezbędne.

Słowa uznania kieruję do Samorządu Studentów, który skupia i reprezentuje wszystkich studentów Akademii Rolniczej. Jestem, jesteśmy dumni nie tylko z osiągnięć kulturalnych, naukowych naszych studentów ale także z inicjatyw promujących działalność charytatywną, wskazujących na zagrożenia cywilizacyjne (wspomnę tu o programie "Uczelnie wolne od narkotyków"), wdrażających rozwiązania instytucjonalne, zwłaszcza promocję zawodową naszych absolwentów.

Jestem głęboko przekonany, że w obecnej kadencji nasze dalsze działania reformatorskie powinny wymusić, zainicjować inne spojrzenie na dotychczasowy sposób kształcenia młodzieży. Nie możemy bowiem trwać przy dotychczasowym modelu, zakładającym włączanie wiedzy podczas zajęć bo przy malejących dotacjach budżetowych jest to system zbyt kosztowny. Trzeba będzie odchodzić od klasycznego nauczania mniej lub bardziej biernych studentów. Powinniśmy jeszcze bardziej aniżeli dotychczas kształtować u studentów inicjatywność, umiejętności samodzielnego

myślenia, uczenia się, twórczego rozwiązywania problemów.

Powinniśmy wytyczyć programy reform, zapewniających tworzenie wzorem uczelni zachodnich, możliwe najlepszych warunków do efektywnego i bardziej samodzielnego zdobywania wiedzy – świat wchodzi przecież w erę informatyzacji. Sądzę, że nasze powodzenie w zwiększaniu efektywności nauczania mogą zapewnić otwarte laboratoria, pracownice komputerowe, otwarte stacje doświadczalne, otwarte zajęcia prowadzone w językach obcych, większa dostępność literatury, zadania zespołowe prowadzone przez studentów, udział studentów w realizacji wdrożeń itp. Takie działania są konieczne. Nadchodzący niż demograficzny wywoła już niebawem konkurencję między uczelniami a mechanizmy rynkowe zadziałają z pewnością bardziej wyraziście i bezwzględnie.

Mając to na uwadze już obecnie wydziały podejmują inicjatywy dające nową jakość w zakresie oferty edukacyjnej. Wychodzimy ze ślepej uliczki kształcenia wyłącznie technologicznego, kładąc większy nacisk na wiedzę podstawową, ogólną - poszerzając ją o obszary bliższe ekonomii, ekologii, biologii, inżynierii, a więc ucząc rolnictwa we właściwym, współczesnym rozumieniu. Wydział Rolniczy przekształcony został w Wydział Rolniczo-Ekonomiczny, uzyskując nazwę adekwatną do zakresu prowadzonej działalności dydaktycznej oraz naukowej.

Od roku akademickiego 2002/03 rozpoczynamy kształcenie na kierunku Ochrona Środowiska na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym, Rybactwo na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt. Wydział Ogrodniczy zaoferował nowe specjalności: ogrodnictwo z marketingiem, agroekologię i ochronę roślin, sztukę ogrodową. Na Wydziale Technologii Żywności wprowadziliśmy nową specjalność – Żywnienie Człowieka. Chcę z dużą satysfakcją podkreślić, że coraz większa troska o jakość kształcenia przyświeca wszystkim naszym wydziałom.

Wszystkie kierunki studiów, prowadzone przez 7 wydziałów (jak również kierunek międzywydziałowy Biotechnologia), uzyskały w bieżącym roku akredytację środowiskową przeprowadzoną z inicjatywy KRASP. Ten akt dobrowolnego poddania się procedurom oceny zewnętrznej został odebrany bardzo pozytywnie, – wywołał bowiem swego rodzaju "twórczy ferment" w naszym środowisku uczelni rolniczych.

Trzeba jednak pamiętać, że nasze inicjatywy rozwojowe w obszarze kształcenia nie będą miały swojej ciągłości jeżeli publiczne szkolnictwo wyższe pozostanie w kolejnych latach na dotychczasowym poziomie finansowania.

Drugim, równie ważnym obszarem jest prowadzenie badań naukowych i będący pochodną tej działalności rozwój kadry. Wydaje się, że zwiększone obciąże-

nie dydaktyczne nauczycieli akademickich wywołać powinno spowolnienie tempa badań – jako cenę, którą trzeba zapłacić za wzrost zadań w obszarze kształcenia.

Uczelnia nasza nie poddaje się jednak tej, w gruncie rzeczy, uzasadnionej tendencji.

W roku akademickim 2001/02 tytuł naukowy profesora nadany został 19 nauczycielom akademickim (w poprzednim roku akademickim 7) i aktualnie Uczelnia zatrudnia 114 profesorów tytularnych. Stopień naukowy dr hab. uzyskało 12 nauczycieli akademickich (w poprzednim roku akademickim 9), stopień doktora 52 pracowników i doktorantów (w poprzednim roku 19). Świadczyć to może o dobrej pozycji naukowej naszych Wydziałów oraz utrzymującej się aktywności badawczej ich pracowników.

W uczelniach rolniczych obserwujemy i odnotowujemy swoiste problemy związane z niedostateczną współpracą z sektorem produkcji rolniczej, produkcji żywności. Brak rzeczywistego zainteresowania wynikami naszych badań, ich wdrażaniem jest wynikiem zaopieści tej gałęzi gospodarki narodowej, utrzymującej się od wielu lat – choć winy należałoby szukać zapewne po obu stronach.

Wiążemy pewne nadzieje z procesem integracji z UE i wyrażamy przekonanie, że czekający nas rozwój będzie sprzyjał zapulchrowaniu na nasze badania, na wysokokwalifikowane kadry naukowe zdolne podejmować nowe wyzwania.

Dolegliwe dla uczelni rolniczych są trudności w organizowaniu nowoczesnych laboratoriów – ogólnie brak możliwości nadążania za dynamicznym rozwojem technik badawczych – coraz bardziej precyzyjnych ale i kosztownych.

Chciałbym zwrócić uwagę Państwa na następujący aspekt tego zagadnienia. Wypuszczając nasze laboratoria w coraz nowocześniejszą, dającą większe możliwości aparaturę powinniśmy przy podejmowaniu programów badawczych poruszać się po spirali a nie jak to się nierzadko jeszcze zdarza po okręgu. Po spirali – w takim znaczeniu aby wychodzić poza dotychczasowe obszary i ramy badawcze.

Zamknięcie się bowiem z tematyką badawczą przy coraz większych możliwościach aparaturowych może dać efekt jedynie dokładniejszego, bardziej precyzyjnego, nowocześniejszego systemu uzyskiwania danych ale w zamkniętym, często na wiele lat obszarze zainteresowań naukowych. Sądzę, że to droga donikąd.

Do podstawowych zadań Uczelni należy zapewnić właściwych warunków nauki i pracy studentom i profesorom.

Podnosząc tą sprawę chcę uświadomić Państwu skalę naszych własnych problemów inwestycyjnych i remontowych. Na skutek blokady dotacji na inwestycje pod koniec ubiegłego roku kalendarzowego i zna-

czącego jej obniżenia w roku bieżącym przedłuża się termin przekazania do użytkowania I etapu budowy Wydziału Technologii Żywności. Dokładamy wszelkich starań, aby jeszcze w tym roku kalendarzowym część jednostek organizacyjnych Wydziału mogła funkcjonować w swojej nowej siedzibie, aby w nieodległym terminie rozpocząć użytkowanie 2 sal wykładowych w nowym obiekcie.

Uszczuploną, jak już wspomniałem, dotację na tę inwestycję zasilamy środkami własnymi Uczelni, po to aby sfinalizować zaplanowane na ten rok zadanie.

Potrzeby remontowe są nadal znaczące i uczciwie mówiąc, nie jesteśmy w stanie ich zaspokoić w nieodległej perspektywie czasowej. Proszę zatem o cierpliwość i zrozumienie w tej sprawie.

Realizację zadań zaplanowanych na ten rok spowalniają w większym stopniu względy proceduralne (ustawa o zamówieniach publicznych) aniżeli istniejące ograniczenia finansowe.

W dzisiejszym wystąpieniu Rektora nie sposób pominąć rysujących się problemów kadrowych i placowych, – które należą do najważniejszych.

Kadra akademicka naszej Uczelni staje się coraz częściej adresatem wielu ofert pracy i współpracy. W poszukiwaniu dodatkowych źródeł dochodu część pracowników jedynie symbolicznie angażuje się w życie Uczelni. Jeżeli w najbliższym czasie nie dojdzie do znaczących podwyżek wynagrodzeń, przewidzianych w nowelizacji ustawy o szkolnictwie wyższym, a przesuniętych już w czasie, to należy liczyć się z sytuacją coraz mniejszego utożsamiania się nauczycieli akademickich i pozostałych grup pracowniczych z własną uczelnią.

Drodzy Studenci !

Zwracam się do Was szczególnie gorąco i serdecznie, bo jesteście dla uczelni źródłem optymizmu: Nasza młodzież akademicka wykazuje coraz większą motywację do studiowania, wpisuje się także w życie społeczne i kulturalne powodując, że Akademia Rolnicza istnieje w środowisku akademickim Krakowa.

Drodzy Studenci I roku !

Dołączacie dzisiaj do grona społeczności studenckiej Akademii Rolniczej. Uczelni, która swoją pozycję zdobywała i utrzymywała przez wiele dziesiątek lat, w przyszłym roku obchodzić będzie Jubileusz 50-lecia - która zawsze była otwarta na nowe wyzwania.

To przede wszystkim dla Was jest ta uroczystość, w trakcie której odbierzecie indeks z rąk Rektora, w obecności naszych dostojnych Gości, w obecności swoich profesorów.

Życzę Wam abyście dobrze wykorzystali czas studiów. Abyście czerpali jak najwięcej ze źródła wiedzy, poszerzali swoje zainteresowania i usamodzielniali się. Pewna doza samodzielności i aktywności podczas studiowania - to droga do samodzielności w przyszłej pracy zawodowej.

Szanowni Państwo !

Aby Uczelnia mogła żyć pełnią swych sił twórczych niezbędne są bodźce do działania, ideały, wzajemne zaufanie oraz przekonanie, że możemy coś zrobić wspólnie. Impuls do twórczego, wspólnego działania u siebie, w swojej uczelni dał nam Ojciec Święty Jan Paweł II podczas Jego niedawnej pielgrzymki do Ojczyzny.

Ale do przekonania, że wspólnie możemy tworzyć nowe wartości, budować prężną Uczelnię potrzebna jest też metoda. Metoda oznaczająca poszukiwanie sposobów skutecznego działania, opartego na przestrzeganiu prawa, ekonomii, porządku i ładzie moralnym, porządku organizacyjnym, wzajemnym zaufaniu.

Potraktujmy – proszę wymienione przez mnie zasady jako jednozdaniowy, skrócony do granic przyzwoitości program na rozpoczynającą się kadencję.

Jeżeli u progu nowego roku akademickiego pa-trzymy z optymizmem w przyszłość – niezależnie od okoliczności – to dlatego, że mamy przekonanie, iż przed Uczelnią, która ma duży potencjał twórczy i od-twórczy nie ma innej drogi niż rozwój i nadążanie za zmianami w otoczeniu. Nasze działania prorozwojowe oraz zmiany organizacyjne powinny dawać w dłuższej perspektywie czasowej szansę na trwałe zaistnienie Akademii Rolniczej w systemie europejskiego szkolnic-twa wyższego. Wtedy będziemy bezpieczni.

Wyrażając nadzieję, że w wyniku ogólnego postę-pu, ustabilizowania się finansów publicznych i wzrostu zamożności naszego państwa, sytuacja szkolnictwa wyższego znacząco się polepszy, otwieram rok akade-micki 2002/03.

Quod bonum felix faustum fortunatumque sit.

Wykład inauguracyjny prof. dr hab. Maria Klein

Organizmy genetycznie zmodyfikowane - dobrodziejstwo czy zagrożenie?

Magnificencjo Rektorze,
Wysoki Senacie,
Szanowni Państwo!

Temat mojego wykładu, który mam zaszczyt przedstawić dotyczy niezwykle aktualnej problematyki jaką jest inżynieria genetyczna i tworzenie organizmów genetycznie modyfikowanych (GMO). Technika ta budzi z jednej strony entuzjazm naukowców i duże nadzieje na rozwiązanie wielu problemów z dziedziny: medycyny, rolnictwa, ochrony środowiska. Z drugiej strony, istnieje wiele zastrzeżeń i obaw społeczeństwa, czy GMO są bezpieczne, czy ich tworzenie nie stanowi zagrożenia dla zdrowia człowieka i otaczającej przyrody. Wielu z nas ma także dylematy natury etycznej, czy ingerencja w materiał genetyczny organizmów (zwłaszcza zwierząt i ludzi) jest potrzebna, czy nie narusza naturalnego porządku przyrody i nie przekracza granic, których nie powinno się przekroczyć.

Przełomem w rozwoju genetyki i nauk biologicznych było odkrycie budowy i funkcji kwasu dezoksyrybonukleinowego (DNA) przez Watsona i Cricka w 1953 roku. Praktyczne wykorzystanie tego odkrycia dokonało się po przeszło 30-tu latach. W tym czasie rozwinęła się inżynieria genetyczna, nauka o analizie i konstrukcji elementów informacji genetycznej. Obecnie DNA można izolować z komórek, klonować, sekwencjonować czyli rozszyfrowywać informację genetyczną zapisaną w DNA. Znaczącymi osiągnięciami ostatnich lat było rozkodowanie genomów licznych mikroorganizmów, roślin (rzodkiewnika, ryżu), muszki owocowej, komara, myszy, a także człowieka. Powstały biblioteki genowe gromadzące opisane sekwencje. Po poznaniu podstaw funkcjonowania genów stało się możliwe przenoszenie ich z jednego organizmu do drugiego drogą transformacji genetycznej. Przeniesione geny zostają włączone do genomu biorcy i ulegając ekspresji warunkują powstanie pożądanej cechy. Organizmy wzbogacone o dodatkowe geny nazywają się organizmami transgenicznymi lub organizmami genetycznie zmodyfikowanymi (GMO). Transformacja genetyczna stwarza więc możliwość przenoszenia genów z jednych gatunków do innych, pomijając wszystkie bariery systematyczne. Można przenosić geny z drobnoustrojów do roślin i zwierząt, geny człowieka do bakterii, itd.

Transferu genów dokonuje się różnymi metodami. Wyzolowany DNA można wprowadzać bezpośrednio do komórek poprzez mikroiniekcję. W taki sposób

transformuje się komórki zwierzęce, wprowadzając DNA bezpośrednio do komórki jajowej. Po jej zapłodnieniu w warunkach *in vitro* i implantacji zarodka do samicy, rozwija się transgeniczny organizm, w którym zachodzi ekspresja transgenu. Ma ona miejsce zazwyczaj w gruczole mlecznym. Białko zawarte w mleku (będące produktem transgenu) można wyizolować, oczyścić i używać w celach leczniczych (na przykład w ten sposób produkowany jest hormonu wzrostu).

Stosowana jest również technika mikrowstrzelania DNA do różnego rodzaju tkanek przez specjalnie skonstruowane działko. Pociski z wolframu lub złota opłaszczone DNA penetrują tkanki i wprowadzają DNA w obszar jądra komórkowego, gdzie następuje włączenie go do genomu komórki. Dalszym etapem jest uzyskanie zregenerowanych organizmów, u których pojawia się nowa cecha, kodowana przez wprowadzony gen. W ten sposób transformowano niektóre gatunki roślin jednoliściennych, otrzymując wartościowe transformanty.

Można też podglądając przyrodę stosować technikę wektorową używając zmodyfikowane bakterie glebowe: *Agrobacterium tumefaciens* i *Agrobacterium rhizogenes* do transferu genów. Gatunki te wykształciły ewolucyjnie zdolność do genetycznej kolonizacji roślin przez wprowadzanie fragmentu plazmidowego DNA do genomu roślin. Odcinek ten (T-DNA) zawiera onkogeny i geny odpowiedzialne za syntezę opin. Onkogeny umożliwiają wytworzenie tumorów lub zmodyfikowanych korzeni, stanowiących miejsce bytowania bakterii. Opiny są natomiast niezbędne do rozwoju bakterii stanowiąc źródło węgla i azotu. Inżynieria genetyczna umożliwia zmodyfikowanie dzikich szczepów bakterii i wykorzystanie ich jako wektorów do transformacji roślin. Modyfikacja polega na usunięciu z odcinka T-DNA genów bakteryjnych i wprowadzeniu na ich miejsce genów, które planujemy przenieść do roślin. Są to zazwyczaj geny: użytkowy, selekcyjny i reporterowy wraz z ich sekwencjami regulatorowymi (promotorem i terminatorem). Gen użytkowy koduje pożądaną cechę, gen selekcyjny umożliwia wyselekcjonowanie transformowanych komórek i zregenerowanie transgenicznych roślin. Gen reporterowy pozwala na szybką ocenę efektywności zastosowanej techniki transformacji.

Oczekiwania wobec GMO są nieograniczone, jednak nie wszystkie z nich można spełnić przy obecnym poziomie wiedzy, ponadto nie wszystkie rozwiązania znajdują społeczną akceptację. Aktualnie GMO najczę-

ściej znajdują zastosowanie w medycynie, rolnictwie i ochronie środowiska. Oto przykłady wdrożonych zastosowań lub będących na etapie zaawansowanych badań.

Mikroorganizmy GM

Zmodyfikowane bakterie produkujące odpowiednie enzymy wykorzystywane są w przemyśle spożywczym, farmaceutycznym (leki - insulina-humulina), przetwórstwie rolno-spożywczym, do oczyszczania środowiska (rekultywacji, remediacji) oraz diagnostyki lekarskiej. Zmodyfikowane drożdże znajdują zastosowanie w produkcji piekarniczej, mleczarskiej, farmaceutycznej itd.

Rośliny GM

Odmiany transgeniczne posiadające odporność na czynniki biotyczne i abiotyczne, korzystniejszy zestaw składników odżywczych, przedłużoną trwałość stopniowo zastępują w uprawie odmiany tradycyjne. Przyszłością w zapobieganiu chorobom będą roślinne szczepionki jadalne, które są aktualnie opracowywane do zwalczania takich chorób jak: wirusowe zapalenie wątroby typu B, choroba wrzodowa wywoływana przez *Helicobacter pylori*, wścieklizna, malaria itd. Produkowane przez zmodyfikowane rośliny metabolity wtórne są cennym surowcem w przemyśle farmaceutycznym i chemicznym

Zwierzęta GM

Znajdują wykorzystanie jako żywe bioreaktory produkujące w mleku lecznicze białka, substytuty krwi, hormony. Przykładem jest produkcja interleukiny-2, hormonu wzrostu (królik), antytrombiny (koza), laktoferyny (bydło). Transgeniczne zwierzęta mogą być dawcą narządów do ksenotransplantacji (serce świni) oraz organizmami modelowymi do badań chorób nowotworowych (onkomysz).

Człowiek

Rozwijają się nowe metody leczenia chorób poprzez podanie DNA lub RNA jako leku. Terapię genową stosuje się do leczenia jedno-genowych chorób genetycznych (mukowiscydozy, anemii Fanconiego, hemofilii B, zespołów Huntera, Hurlera, chorób Canavana, Gauchera itd.), a także chorób nowotworowych, układu nerwowego (Parkinsona, Alzheimerza itd.) i AIDS. Pierwszą terapię genową z pozytywnym skutkiem przeprowadzono w 1990 roku u dziewczynki z ciężkim złożonym niedoborem odporności.

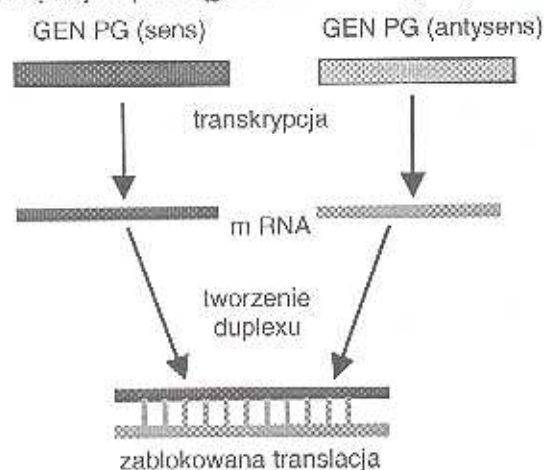
Przedstawiłam pewne spektrum możliwości jakie niesie inżynieria genetyczna, z braku czasu nie mogę rozwinąć wszystkich zastosowań. Ograniczę się tylko do transgenezy roślin.

Człowiek od zarania swojej egzystencji ingerował w genom roślin stosując różne metody zależne od posiadanej wiedzy i wyliczonego celu. Historia hodowli roślin rozpoczęła się od udomowienia dzikich gatunków, krzyżowania pokrewnych i oddalonych taksonów, selekcji najbardziej wartościowych osobników, a także

indukowania mutacji. W wyniku tych działań powstały istniejące obecnie odmiany roślin uprawnych. Dzisiaj możemy stwierdzić, że wszystkie wymienione techniki bazowały na zmianach, które dokonywały się w genomach roślin w sposób spontaniczny czy celowo indukowany. Dawne metody hodowli były jednak bardzo pracochłonne i nie zawsze osiągnęto zamierzony efekt. Krzyżując rośliny uprawne z dzikimi gatunkami obok pożądanego genów wprowadzano tysiące genów niekorzystnych, które musiano wyeliminować na drodze długotrwałej selekcji. Aktualnie stosowana technika transformacji roślin jest bardzo precyzyjna. Polega na dodaniu do dobrego genotypu pojedynczych genów kodujących pożądaną cechę np. odporność na choroby i szkodniki, bez zmiany innych posiadanych właściwości.

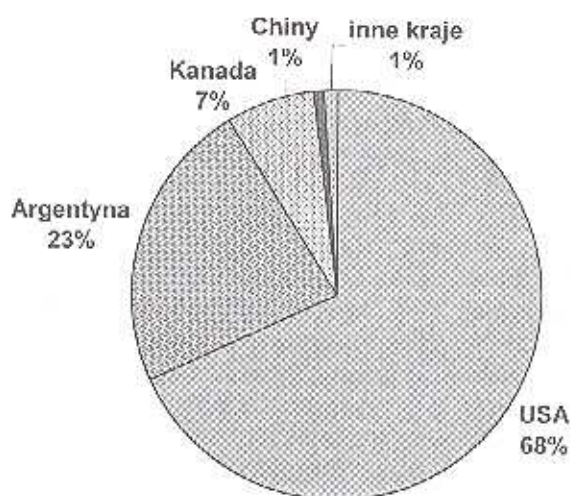
Wytworzenie roślin transgenicznych i ich komercjalizacja dokonała się bardzo szybko. Można to prześledzić na przykładzie pomidora odmiany Flavr Savr, który był pierwszym zmodyfikowanym genetycznie produktem wprowadzonym na rynek amerykański w 1994 roku. Koncepcja jego powstania zrodziła się w 1987 roku, próby polowe przeprowadzono w 1992 roku, a w sprzedaży pojawił się dwa lata później. Pomidor ten posiadał przedłużoną trwałość owoców dzięki zablokowaniu genu kodującego enzym poligalakturonazę, który jest odpowiedzialny za mięknięcie owoców (ryc.1).

Obecnie rośliny transgeniczne są uprawiane w kilku krajach, z dominującą pozycją USA (ryc.2). Obszar upraw transgenicznych na świecie dynamicznie się zwiększył w przeciągu ostatnich 5 lat (ryc. 3). Pomimo,

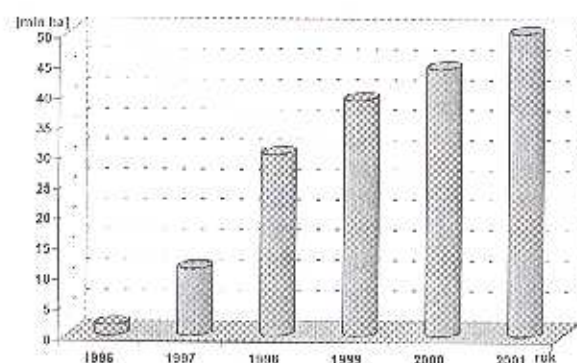

Ryc.1. Model obrazujący sposób zablokowania aktywności genu poligalakturonazy (PG) przez wprowadzenie genu (PG) w orientacji antysensownej u pomidora odmiany Flavr Savr

ze badaniami nad transgenezą objęte są prawie wszystkie gatunki roślin uprawnych, a także niektóre dziko-rośnące, w uprawie dominują transgenicznymi: soja, kukurydza, rzepak, bawełna (ryc. 4). Do produkcji

Ryc.2. Kraje wiodące w uprawach transgenicznych.

Ryc. 3. Powierzchnia upraw transgenicznych na świecie w latach 1996 - 2001

wprowadzono do tej pory 67 różnych odmian z czego połowa dotyczy dwóch gatunków: kukurydzy i rzepaku. Modyfikacja genetyczna uprawianych odmian transgenicznych polega przede wszystkim na wprowadzeniu

Ryc.4. Najczęściej uprawiane gatunki roślin transgenicznych

genów kodujących cechy ważne z ekonomicznego punktu widzenia, a więc genów warunkujących odporność na szkodniki i choroby (wirusowe, bakteryjne i grzybowe). W ten sposób zapobiega się powstawaniu strat, szacowanych na około 40% wytworzonych pól. Wprowadzana jest także odporność na herbicydy (racjonalizująca uprawę poprzez zmniejszenie liczby i ilości stosowanych herbicydów) a także geny poprawiające jakość produktów roślinnych oraz przedłużające ich trwałość. W tabeli 1 przedstawiono gatunki roślin transgenicznych znajdujące się w uprawie i komercji. Oprócz nich istnieją długie listy odmian transgenicznych oczekujących na dopuszczenie do uprawy. W badaniach jest także wiele genów, które uodparniają rośliny na stresy abiotyczne (susza, mróz, zasolenie gleby itd.) podnoszą produktywność roślin, czy są związane z kontrolą procesów reprodukcji.

Dużym osiągnięciem w ostatnich latach była transformacja ryżu polegająca na wprowadzeniu do niego genu ferrytyny z soi co pozwoliło podnieść zawartość żelaza. Ponadto ryż wzbogacono genami warunkującymi syntezę beta-karotenu czyli prowitaminy A. Modyfikacja ryżu ma duże znaczenie gdyż wpłynie na poprawę zdrowotności wielu milionów ludzi, u których ryż jest podstawą żywienia.

Transgeniczne rośliny są źródłem żywności, która jest określana terminem "nowa żywność". Szacuje się, że w USA 60% oferowanej w supermarketach żywności przetworzonej zawiera składniki pochodzące z roślin GM zazwyczaj z soi, kukurydzy, rzepaku. Dostępne są także produkty nie przetworzone, jak na przykład ziemniak, pomidor. Także w Polsce, udział żywności produkowanej na bazie zmodyfikowanych roślin jest znaczny, a skala produktów zawierających GM jest bardzo szeroka począwszy od czekolady, chleba, przetworów mleczarskich, wędliniarskich, do różnego typu półproduktów, których bazą jest soja i kukurydza.

Wprowadzanie roślin transgenicznych do uprawy budzi szereg obaw. Sprzeciw w stosunku do roślin i żywności transgenicznej występują zwłaszcza w krajach europejskich. Dotyczą one różnych aspektów:

technicznych - związanych z techniką konstruowania transgenów i procesem transformacji, jak: stosowanie jako markerów genów odporności na antybiotyki, nadużywanie promotorów konstytutywnych, brak kontroli insercji transgeny w strukturę genomu.

medycznych - szkodliwości żywności transgenicznej dla zdrowia konsumenta, pojawienie się nowych substancji o charakterze antyżywnościowym oraz reakcji alergicznych.

ekologicznych - powstanie zagrożeń po wprowadzeniu GMO do środowiska, zakłócenie naturalnych relacji w środowisku, możliwość przeniesienia w sposób niekontrolowany transgenów z GMO do naturalnych ekosystemów, powstanie superchwastów, szko-

Tabela 1. Gatunki roślin transgenicznych dopuszczonych do uprawy komercyjnej (OECD Product Database).

Gatunek	Nowa cecha
Bawełna	odp. na motyle, odp. na herbicydy ^{a,c,d} , odp. na motyle i na herbicydy
Burak cukrowy	odp. na herbicydy ^{abc}
Cukinia	odp. na wirusa
Cykoria	męska sterylność i odp. na herbicydy ^d
Goździk	zmieniony kolor kwiatów, przedłużona trwałość
Kukurydza	odp. na herbicydy ^{a,b,c,d} , odp. na omacnicę prosowiankę, odp. na omacnicę prosowiankę i na herbicydy ^{ab} , męska sterylność i odp. na herbicydy ^b
Len	odp. na herbicydy ^d
Papaja	odp. na wirusa
Pomidor	zmienione dojrzewanie, odp. na motyle
Pszenica	tolerancja na imidazolinon
Ryż	odp. na herbicydy ^h
Rzepak	odp. na herbicydy ^{abc} , męska sterylność i odp. na herbicydy ^c , zmieniony profil kw. tłuszczowych
Rzepak	odp. na herbicydy ^a
Soja	odp. na herbicydy ^{a,b}
Tytoń	odp. na herbicydy ^{b,c}
Ziemniak	odp. na stonkę ziemniaczaną, odp. na wirusa, odp. na stonkę ziemniaczaną i na herbicydy, męska sterylność i odp. na herbicydy ^b

- ^a - odp. na glifosat
- ^b - odp. na fosfotrycynę
- ^c - odp. na herbicydy oxynilowe
- ^d - odp. na herbicydy sylfonomocznikowe

dzienie gatunkom nie będącym celem modyfikacji.

etycznych – wątpliwości czy ingerencja w genom jest uzasadniona, czy nie narusza porządku świata, czy nie przekracza granic przeznaczonych przez naturę, działa wbrew dziełu i zamierzeniom Stwórcy.

Wiele obaw, z których część była uzasadniona dotyczyła pierwszych roślin transgenicznych, które były prototypami dzisiejszych odmian. Do nowych generacji roślin GM wprowadza się szereg zmian, które zwiększają bezpieczeństwo stosowania ich w praktyce. Eliminowane są geny odporności na antybiotyki, zastępowane innymi genami markerowymi jak na przykład kodującym białko zielonej fluorescencji (GFP) uzyskanym z meduzy. Coraz częściej używa się promotorów tkankowo specyficznych indukujących ekspresję genów tylko w pożądanej tkance a nie w całej roślinie. Prowadzone są badania nad usuwaniem genów po skończonej funkcji, doskonalone są techniki transformacji pod kątem przekazywania pojedynczych kopii genów, mających wpływ na powstawanie stabilnych transformantów.

Zarzuty dotyczące zagrożeń GMO dla zdrowia konsumenta nie znajdują potwierdzenia w ścisłych

badaniach. Przewód pokarmowy człowieka jest przystosowany do trawienia kwasów nukleinowych, więc dodatkowe geny w roślinach transgenicznych są rozkładane podobnie jak pozostałe geny zawarte w żywności. Trzeba jednak zaznaczyć, że trudno jest przeprowadzić wiarygodny test zważywszy jak wiele czynników może mieć wpływ na zdrowie konsumenta. Wartość odmian transgenicznych sprawdzana była w licznych doświadczeniach żywieniowych ze zwierzętami takimi jak: brojlery, kury nioski (kukurydza Bt), trzoda chlewna (kukurydza Bt i odporna na glifosat, burak cukrowy odporny na glifosat), także bukaty, krowy, owce (kiszonka z kukurydzy Bt). Wyniki nie wykazały istotnych różnic w kondycji zwierząt kamionych paszami z transgenicznych i nie transgenicznych roślin.

Najwięcej obaw budzi możliwość wywoływania reakcji alergicznych u ludzi przez nowe białka znajdujące się w produktach wytworzonych na bazie GMO. Znany jest przypadek powstania u człowieka alergii w wyniku konsumpcji soi zawierającej białko pochodzące z orzecha brazylijskiego. Aby uniknąć tego typu zagrożeń wprowadzono znakowanie żywności GMO. Panuje pogląd, że właśnie drogą modyfikacji genetycznej można

osłabić działanie znanych alergenów. Dotychczasowa żywność jest też źródłem alergenów. Wstawianie starannie wyselekcjonowanych genów do genomu roślin jest bezpieczniejsze niż wprowadzanie ich tysiącami, jak jest w przypadku standardowych metod krzyżowania.

Rośliny transgeniczne nie wymagają stosowania dużych ilości pestycydów, są przez to mniej szkodliwe dla naszego zdrowia. Cechuje je często wyższa wartość odżywcza w porównaniu do odmian zwykłych. Są ponadto niezwykle starannie badane przed wprowadzeniem na rynek.

Najpoważniejsze są zarzuty natury ekologicznej. Istnieje obawa, że rośliny transgeniczne zaburzą równowagę ekologiczną ekosystemów. Posiadając odporność na przeżycie w trudnych warunkach mogą nadmiernie się rozprzestrzenić. Możliwe jest powstanie niekontrolowanych krzyżówek i przeniesienie genów z jednych gatunków do drugich. Jest obawa o wyprodukowanie superchwastów posiadających odporność na herbicydy, trudnych do wytopienia. Wszystkich opisanych możliwości nie można wykluczyć, jednak prawdopodobieństwo ich wystąpienia jest małe. Potwierdziły to badania prowadzone w USA, Kanadzie i Francji. Nagłośniona przez media sprawa związana z możliwością wyginięcia chronionego gatunku motyla Monarcha okazała się po szczegółowych badaniach bezpodstawna. Istniała obawa, że pyłek z transgenicznej kukurydzy zawierający gen Bt (kodujący endotoksynę zabijającą owady) osiadając na roślinach żywicielskich dla larw motyla może spowodować ich śmierć. Szczegółowe badania liczby ginących larw w stanowiskach naturalnych i w obecności upraw transgenicznych nie potwierdziły tych obaw.

Nie mniej jednak powinna być zachowana daleko idąca ostrożność we wprowadzaniu do środowiska upraw transgenicznych oraz prowadzenie bardzo wnikliwego monitoringu ekologicznego aby zapobiec ewentualnym zagrożeniom.

Zastrzeżenia natury etycznej dotyczą wątpliwości czy powinniśmy ingerować w materiał genetyczny innych organizmów. Tradycyjna hodowla również jest ingerencją w genom roślin i formą sterowanej ewolucji (powszechnie akceptowaną). Przeciwnicy GMO podkreślają, że inżynieria genetyczna przekracza bariery międzygatunkowe pozwalając przenosić geny pomię-

dzy organizmami należącymi do bardzo różnych jednostek systematycznych. Stosując tradycyjne techniki również przekraczano bariery międzygatunkowe, (oczywiście w mniejszym zakresie), przykładem powstanie pszenżyta i licznych odmian roślin ozdobnych.

Na straży bezpieczeństwa stoi bardzo restrykcyjne w Europie, a od 22 czerwca 2001 również w Polsce prawo, które reguluje wprowadzanie i obrót GMO. Do takich działań należy wydawanie zezwoleń na wszelkiego typu doświadczenia prowadzone z organizmami transgenicznymi, staranne badania przed wprowadzeniem ich do obrotu, znakowanie genetycznie modyfikowanej żywności, monitoring ekologiczny.

Obawy w stosunku do GMO wynikają też ze słabej znajomości w społeczeństwie zasad genetyki i braku przystępnie prowadzonej akcji informacyjnej na temat organizmów transgenicznych i celowości ich tworzenia. W Szwajcarii po rzeczowo przeprowadzonej kampanii informacyjnej, która trwała 2,5 lat, stwierdzono zmniejszenie liczby przeciwników inżynierii genetycznej z 62 do 33%.

Końcowa konkluzja i odpowiedź na pytanie zadane w temacie mojego wykładu nie jest całkiem prosta. Z jednej strony oferta zastosowań inżynierii genetycznej jest ogromna i będzie rozwijać się wraz z postępem wiedzy, z drugiej, zagrożenia choć wiele z nich nie ma uzasadnienia, jednak istnieją. Znając, można je zminimalizować. Postępu badań i zastosowań nie da się jednak zatrzymać i dziedzina ta będzie wiodącą w XXI wieku. Nawet gdyby niewielką część tych celów dało się zrealizować, będzie to dużym sukcesem. Wspomnę także o niebywałym postępie jaki się dokonał w badaniach podstawowych nad zrozumieniem mechanizmów funkcjonowania organizmów, wymuszony przez tę technikę.

W wykładzie moim nie poruszyłam spraw związanych z manipulacjami dokonywanymi na genomie człowieka, które jeśli nie służą celom medycznym (ratowaniu zdrowia i życia) nie powinny być wykonywane. Tą opinię podziela większość poważnych naukowców. W historii wielokrotnie mogliśmy stwierdzić przy wprowadzaniu nowych wynalazków, że mogą one służyć lub szkodzić ludzkości. I tak też może być z inżynierią genetyczną. Czyli nie wynalazek sam w sobie jest groźny, ale cel w jakim zostanie użyty, a to już zależy tylko od nas i naszej odpowiedzialności za świat.

Wystąpienie przedstawiciela Uczelnianej Rady Samorządu Studentów Wojciecha Ochodka

Magnificencjo Panie Rektorze
Wysoki Senacie
Ekscelencjo
Magnificencje
Czcigodni Goście
Panie i Panowie Profesorowie
Szanowni Pracownicy

Drogie Koleżanki i Drodzy Koledzy, Studenci Akademii Rolniczej

Mam niewątpliwie zaszczyt powitać Państwa w imieniu Samorządu Studentów – na 49 inauguracji roku akademickiego Akademii Rolniczej w Krakowie.

Myślę, że ta inauguracja, jak każda inna jest najważniejszym dniem w roku akademickim tak dla Państwa Profesorów, jak i dla nas studentów, – zaś w szczególności dla studentów I roku.

Rok ten będzie zapewne bardzo istotny dla całej naszej społeczności, po pierwsze ze względu na to, iż jest poprzedzającym piękną rocznicę 50-lecia naszej Akademii, po drugie mamy też nowe władze naszej Uczelni. Zmieniły się władze samorządu studentów w tym miejscu pragnę też serdecznie podziękować mojemu poprzednikowi – Adamowi Korcie. Mam nadzieję, że Adam będzie nadal wspierał Samorząd swoim doświadczeniem i dobrymi radami.

Chciałbym też wspomnieć o dokonaniach, jakie w ubiegłym roku, miały miejsce w gronie studenckim.

Przede wszystkim wielkim sukcesem była Konferencja "Narkotyki w środowisku studenckim", która odbyła się w Bochni w lutym tego roku. Nad konferencją objęła patronat Pani minister Barbara Labuda, Sekretarz Stanu w Kancelarii Prezydenta oraz szanowny Pan Rektor Akademii Rolniczej, zaś udział w niej wzięli- poza innymi szacownymi gośćmi – nieżyjący już lider Monaru Marek Kofański. Spotkanie to cieszyło się dużym zainteresowaniem w środowisku studenckim całej Polski.

Niewątpliwie wielkim wydarzeniem było zorganizowanie przez nas Koncertu Charytatywnego na rzecz Jacka Zielińskiego- absolwenta naszej Uczelni poszkodowanego w wypadku samochodowym, a także zbiórki pieniędzy dokonanej w czasie Festiwalu Kultury Studenckiej, która pomogła dzieciom chorym na Mukowiscydzę.

Te i wiele innych dokonań świadczą iż studenci naszej Uczelni są aktywni nie tylko na polu zdobywania wiedzy, lecz również w innych dziedzinach ludzkich i humanitarnych.

Korzystając z okazji spotkania ze studentami chciałbym również zaprosić was, studentów do włączenia się w prace samorządu.

Osobiście pragnę zaświadczyć, iż praca w Samorządzie pozwoli odczuć nie tylko ogromną satysfakcję, ale również ułatwi wam odnalezienie swojego miejsca w społeczności studentów AR. Mam nadzieję, że jest wśród was ta osoba, która za jakiś czas będzie z tego miejsca mogła powitać w imieniu samorządu nowo przyjętych żaków.

Szanowni Państwo, Koleżanki i Koledzy życząc wszystkim, – a zwłaszcza Studentom pierwszego roku tego co najlepsze, zaś przede wszystkim radości z wiedzy przekazanej i zdobytej pozwolę sobie zacytować słowa Ojca Świętego wypowiedziane podczas tegorocznej pielgrzymki w Pychowicach:

**VIVAT ACADEMIA, VIVAT PROFESORES!
VIVAT MEMBRUM QUODLIBET,
VIVANT MEMBRA QUAE LIBET,
SEMPER SINT IN FLORE!**

Ze swej strony dokonam tylko parafrazy:
**VIVAT RERUM RUSTICARUM
ACADEMIA CRACOVIENSIS**

Dziękuję za uwagę.

Odznaczenia i medale wręczone na uroczystości inauguracyjnej

Podczas Inauguracji roku akademickiego 2002/2003 odznaczonych zostało 62 pracowników naszej Uczelni. Odznaczenia państwowe wręczył wicewojewoda Ryszard Półtorak, medale Komisji Edukacji Narodowej - wicekurator Marek Michno.

LISTA OSÓB ODZNACZONYCH

Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski

Prof. dr hab. EPLER PIOTR

Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski

Prof. dr hab. KORELESKI KRZYSZTOF
Prof. dr hab. KULISA MARIA
Prof. dr hab. NIEDZIÓŁKA JERZY – odebrał w MENIS

Złoty Krzyż Zasługi

Dr hab. ADAMUS WIKTOR prof.AR
Dr inż. BARTYŃSKA MARIA
Dr inż. BORCZ JAN
Dr hab. BUDYN PIOTR
Dr hab. GRABOWSKI MAREK
Dr hab. KOWALSKI ZYGMUNT
Dr hab. KULEJ MARIAN
Pan LEDWICH KAROL
Dr hab. MAZUR STANISŁAW
Dr inż. MIERZWA WOJCIECH
Dr hab. MUSIAŁ WIESŁAW
Dr hab. OSTROWSKI KRZYSZTOF
Dr hab. PAWELEK JAN
Dr hab. SURÓWKA KRZYSZTOF

Srebrny Krzyż Zasługi

Inż. ADAMUS GRAZYNA
Mgr AZIEWICZ ELŻBIETA
Dr inż. CAPECKA EWA
Dr inż. DŁUGOSZ MARIAN
Dr hab. GAWĘDA MARIA
Pani KARCZMARZYK WIESŁAWA
Mgr inż. KIRSZ RÓŻA
Mgr inż. KLOHES WANDA
Dr hab. KRZYSZTOFIK BARBARA
Mgr ŁĄCKA ANNA
Dr inż. MIERNIK WŁODZIMIERZ
Inż. NOGA MIECZYŚLAW
Dr inż. PODSTAWSKI ZENON
Dr inż. SECHMAN ANDRZEJ
Dr inż. SKRZYSZEWSKA KINGA
Mgr inż. ŚLĘCZEK STANISŁAWA
Dr inż. TABOR SYLWESTER
Dr inż. TOMBARKIEWICZ BARBARA
Mgr TROJAN WACŁAW
Dr inż. TUZ RYSZARD
Mgr TYRPA STEFANIA
Mgr UZNAŃSKA HALINA

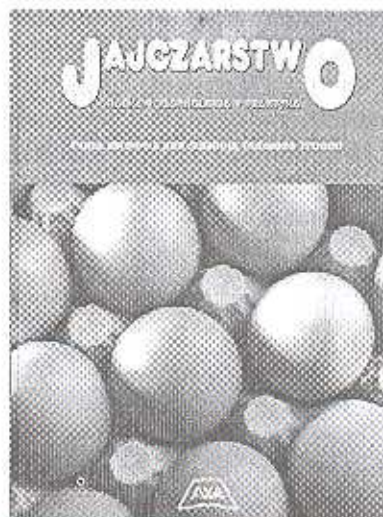
Brazowy Krzyż Zasługi

Mgr inż. ARENDARSKA BOGUSŁAWA
Mgr inż. DĄBROWSKA GRAZYNA
Pani DRZAŁ LILIANA
Pan KAFEL MARIAN
Pani MATYSIK IRENA
Pani NIEZABITOWSKA MAGDALENA
Inż. PIPIEŃ STEFANIA
Pani WOSZCZYNA BARBARA
Dr hab. ZAPLETAL PIOTR

Medal Komisji Edukacji Narodowej

Prof. dr hab. BINEK ANDRZEJ
Dr GÓRECKA WANDA
Prof. dr hab. KOŁCZAK TADEUSZ
Dr hab. KUKUŁA KAROL
Dr hab. ŁABZA TEOFIL prof. AR
Dr hab. MICHALIK ALICJA
Mgr MICKIEWICZ ZBIGNIEW
Prof. dr hab. ORMIAN MARIAN
Prof. dr hab. PIJANOWSKI ZENON
Prof. dr hab. RZĄSA JANUSZ
Mgr ZAWADZKA RÓŻA
Prof. dr hab. ŻMIJA JANUSZ
Dr hab. ŻYW CZAK – ADAMUS ADELA

Nagrodę Zespołową Ministra Edukacji Narodowej i Sportu za współautorstwo podręcznika pt. "Jajczarstwo w świetle nauki, technologii i praktyki" otrzymał Pan prof. dr hab. Paweł Pisulewski.

Informacja o przebiegu rekrutacji na studia stacjonarne i zaoczne w roku akademickim 2002/2003

W roku akademickim 2002/2003 została znacznie rozszerzona oferta dydaktyczna Akademii Rolniczej w Krakowie. Po raz pierwszy przeprowadzony został nabór na dwa nowe kierunki studiów tj. "Ochronę Środowiska" na Wydziale Rolniczo-Ekonomicznym oraz "Rybacko" na Wydziale Hodowli i Biologii Zwierząt. Zostały, również utworzone nowe specjalności: agrokologia i ochrona roślin, ogrodnictwo z marketingiem oraz sztuka ogrodowa na kierunku "Ogrodnictwo" natomiast na kierunku "Technologia Żywności i Żywnie Człowieka" specjalność: żywienie człowieka. Nowy rok akademicki 2001/2002 zainaugurowaliśmy bez Wydziału Ekonomii, który ustawą z dnia 7 czerwca 2001 roku został włączony do struktur Uniwersytetu Rzeszowskiego z równoczesnym zniesieniem tego Wydziału w strukturze Akademii Rolniczej w Krakowie. Zlikwidowany został kierunek ekonomiczny prowadzący cztery specjalności dla 2.400 studentów. Ograniczyło to w znaczący sposób ofertę dydaktyczną naszej Uczelni. Zniesienie to nastąpiło mimo braku zgody Senatu, naruszając autonomię Uczelni zapewnioną w Konstytucji RP. Na wszystkich etapach prac legislacyjnych zwracaliśmy uwagę na wadliwość rozwiązań przyjmowanych w ustawie. Protesty nasze okazały się bezskuteczne. Macierzysta dla Wydziału Ekonomii Uczelnia - Akademia Rolnicza będzie służyła pomocą, a współpraca z Uniwersytelem Rzeszowskim na polu nauk rolniczo-ekonomicznych, mamy nadzieję, będzie rozwijać się na przekór wszelkim przeciwnościom.

Na podstawie uchwały Nr 53/2001 Senatu AR w Krakowie z dnia 14 września 2001 roku rozpoczęto restytucję studiów ekonomiczno-rolniczych w Uczelni. Zostały zakończone prace mające na celu przekształcenie Wydziału Rolniczego w Wydział Rolniczo-Ekonomiczny, co nastąpiło z dniem 1 stycznia 2002 roku. Wydział prowadzi aktualnie trzy kierunki studiów z pięcioma specjalnościami tj. "Rolnictwo", "Zarządzanie i Marketing" oraz "Ochronę Środowiska".

Zostały zakończone prace Rad Wydziałów i Senackiej Komisji ds. Dydaktycznych i Studenckich nad uruchomieniem nowych specjalności na Wydziale Inżynierii Środowiska i Geodezji oraz Techniki i Energetyki Rolnictwa. Specjalności zostaną uruchomione od października 2003 roku.

Wyniki rekrutacji w roku akademickim 2002/2003

Na I rok studiów zgłosiło się kandydatów:

• studia dzienne	- 5.434
• studia zaoczne	- 1.982
Razem	7.416

Na I rok studiów przyjęto studentów:

• studia dzienne	- 1.689
• studia zaoczne	- 1.357
Razem	3.046

W porównaniu z rokiem akademickim 2001/2002 zanotowaliśmy wzrost liczby kandydatów starających się o przyjęcie na studia, dokumenty złożyło 2.138 osób więcej niż w roku poprzednim. Możliwość przystąpienia do rekrutacji na kilku uczelniach znacznie utrudniła ostateczne sporządzenie list przyjętych. Zgodnie z uchwalonym "Regulaminem Rekrutacji" zostały sporządzone dwie listy osób mających pozytywnie zaliczony egzamin: lista osób przyjętych oraz lista rezerwowa, czyli oczekujących na zwolnione miejsce. Uczelniana Komisja Rekrutacyjna wprowadziła również obowiązek wypełnienia deklaracji o wyborze Uczelni i odesłania w terminie dwóch tygodni od daty wywieszenia list przyjętych na studia.

Nastąpiło natomiast 20 % zwiększenie limitu przyjęć na studia zaoczne w roku akademickim 2002/2003 wynikające z zainteresowania kandydatów studiowaniem w tym trybie, ograniczone jednak możliwościami kadrowymi i lokalowymi uczelni. Studia zaoczne są odpłatne. Zostały przyjęte nowe zasady opłaty (zwiększona stawka za I rok studiów inżynierskich, magisterskich uzupełniających) uwzględniające koszty kształcenia na poszczególnych wydziałach.

Studia dzienne. Na I rok studiów dziennych w roku akademickim 2002/2003 zgłosiło się 5.434 kandydatów. Przyjęto na I rok 1.689 osoby. Na studia dzienne ubiegało się na jedno miejsce średnio 3,2 kandydata. Najwięcej osób starało się o przyjęcie na kierunkach: zarządzanie i marketing - 8,9 na 1 miejsce, geodezja i kartografia - 5,16 kan., ochrona środowiska - 5,0, leśnictwo - 4,0, biotechnologia - 3,9. Wszystkie miejsca limitowe zostały wypełnione.

Studia zaoczne. Na studia zaoczne zgłosiło się 1.982 kandydatów, przyjęto na I rok 1.357 osób, co dało 1,5 kandydata na 1 miejsce, w tym na: kierunek technologia żywności - 2,5, zarządzanie i marketing -

2,0, leśnictwo - 2,0, geodezja i kartografia - 1,8. Wszystkie miejsca limitowe zostały wypełnione i nieznacznie przekroczone.

Liczba kandydatów i przyjętych na I rok w roku akademickim 2002/2003

Lp.	Kierunek studiów	Studia dzienne		Studia zaoczne	
		Kandydaci	Przyjęci	Kandydaci	Przyjęci
1.	Rolnictwo	366	150	306	240
2.	Ochrona Środowiska	445	90	-	-
3.	Zootechnika	361	200	102	88
4.	Rybnictwo	78	45	-	-
5.	Inżynieria Środowiska	315	160	266	218
6.	Geodezja i Kartografia	666	130	263	150
7.	Leśnictwo	589	149	244	126
8.	Ogrodnictwo	759	240	228	195
9.	Biotechnologia	177	45	-	-
10.	Technika Rolnicza i Leśna	211	150	154	150
11.	Technologia Żywności	398	210	242	100
12.	Zarządzanie i Marketing	1.069	120	177	90

Nominacje profesorskie

W okresie od lipca do grudnia 2002 roku nominacje profesorskie – tytuł profesora nauk rolniczych - otrzymali następujący pracownicy naszej Uczelni:

Wacław Bieda

Maria Klein

Maria Kulisa

Zbigniew Burgiel

Prof. dr hab. inż.
**Wacław
Bieda**

*Katedra Budownictwa Wiejskiego
Wydział Inżynierii Środowiska i Geodezji*

Wacław Bieda urodził w Krakowie 30 stycznia 1945 r. Studia wyższe na Wydziale Melioracji Wodnych i Geodezji WSR w Krakowie ukończył w 1969 r.

Stopień naukowy doktora nauk technicznych uzyskał w 1977 r. na Wydziale Melioracji Wodnych i Geodezji krakowskiej AR po obronie pracy doktorskiej pt. "Rola gruntu pod posadzką budynku inwentarskiego w jego gospodarce energetycznej" (promotor prof. Nikodem M. Nowakowski).

Habilitował się w 1993 r. na Wydziale Inżynierii Środowiska i Geodezji AR w Krakowie, na podstawie opublikowanej w 1992 r. w Zeszytach Naukowych AR w Krakowie rozprawy pt. "Badania nad wartością użytkową budownictwa inwentarskiego na terenach górskich". Stopień naukowy doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie kształtowania środowiska został mu nadany w 1993 r. 20 sierpnia 2002 r. prezydent RP nadał mu tytuł naukowy profesora nauk rolniczych.

W 1969 r., po sześciomiesięcznym stażu w Przedsiębiorstwie Remontowo-Budowlanym w Miechowie, rozpoczął pracę w Katedrze Budownictwa Rolniczego ówczesnej WSR, obecnie Akademii Rolniczej w Krakowie, najpierw jako asystent, następnie kolejno jako starszy asystent, adiunkt, a od 2000 r. jako profesor. Od 1995 r. pełni funkcję kierownika Zakładu Budownictwa Wiejskiego. Ponadto, w latach 1972-1975, pracował na pół etatu w biurze projektów przy WZGS „Samopomoc Chłopska” w Krakowie. Posiada budowlane uprawnienia zawodowe w specjalności konstrukcyjno-budowlanej.

Od początku pracy naukowej prof. W. Bieda uczestniczył w realizacji większości prac naukowo-badawczych podejmowanych w Katedrze Budownictwa Rolniczego, którą kierowali najpierw prof. Edward Komarnicki, a później prof. dr hab. Nikodem M. Nowakowski.

Spośród wielu zagadnień naukowych, w których rozwiązywaniu brał udział, najważniejszymi dla rozwoju naukowego prof. W. Biedy były badania: stanu i doskonalenia zasobów budownictwa dla produkcji zwierzęcej i przechwalnictwa owoców w południowo-wschodnim regionie kraju; kształtowania właściwego mikroklimatu w pomieszczeniach inwentarskich; racjonalnej gospodarki cieplnej budynków dla produkcji rolniczej. Pierwsze dwa kierunki badań towarzyszą jego pracy naukowej, wdrożeniowo-szkoleniowej oraz zawodowej od czasów studenckich i wykonywania pracy magisterskiej pt. „Modernizacja budynku inwentarsko-składowego w zagrodzie górskiej w zakresie technologicznym i budowlanym na przykładzie wybranej zagrody podhalańskiej”. Jeśli chodzi o tematykę modernizacji budownictwa inwentarskiego prof. W. Bieda brał udział w realizacji szeregu prac naukowo-badawczych na zlecenie jednostek resortowych, gospodarczych i administracyjnych. Podczas wieloletnich badań terenowych miał okazję poznać szczegółowo stan i specyfikę regionalną budownictwa rolniczego oraz jego potrzeby i warunki niezbędne do modernizacji. Przystosowanie zasobów budowlanych do współczesnych wymagań użytkowych jest zagadnieniem nadal obecnym w publikacjach prof. W. Biedy, a także w pracach nie publikowanych i wdrożeniach oraz licznych koncepcjach i projektach technicznych. Wyniki swych badań oraz doświadczenie praktyczne prezentował wielokrotnie na konferencjach naukowych, naukowo-technicznych i seminariach dla praktyki. Od czasu rocznego stażu naukowego odbytego na Politechnice Federalnej w Zurichu oraz w Instytucie Techniki Rolniczej - FAT Teningen w Szwajcarii, w roku 1991/92, zainteresowania naukowe prof. W. Biedy zostały skierowane na poszukiwanie możliwości wykorzystania ciepła zakumulowanego w gruncie pod posadzką i w otoczeniu budynków

inwentarskich oraz ciepła odpadowego z systemów wentylacyjnych do ogrzewania i kształtowania właściwego mikroklimatu za pomocą gruntowych wymienników ciepła. Ta nowa tematyka badań zaowocowała uczestnictwem w grantie celowym finansowanym przez KBN i Instytut Zootechniki w Krakowie pt. „Opracowanie proekologicznej i energooszczędnej technologii produkcji kurcząt brojlerów”, którego był głównym wykonawcą, a ponadto współautorem patentu na urządzenie wykorzystujące ciepło zakumulowane w gruncie oraz ciepło z powietrza wywiewanego do ogrzewania powietrza wentylacyjnego. Następnie KBN zakwalifikował do finansowania w latach 2001-2004 projekt badawczy pt. „Nowy typ rekuperatora do odzysku ciepła i optymalizacji mikroklimatu w pomieszczeniach dla drobiu”, którego jest kierownikiem oraz współautorem patentu. Ponadto jest kierownikiem grantu promotorskiego KBN pt. „Mikroklimat fermy drobiu w zależności od siły i kierunku wiatru”.

Od 1992 r., w ramach współpracy z Instytutem Fizyki Budowli Fraunhofera Holzkirchen (Niemcy), kierowanym przez prof. Karla Gertisa, uczestniczył w pracach badawczych zespołu zajmującego się wykorzystaniem energii słonecznej w budownictwie rolniczym przez system do pasywnego i aktywnego pozyskiwania promieniowania słonecznego, wykorzystujący przezroczystą izolację cieplną. Z kolei współpracując z Katedrą Budownictwa Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze od 8 lat prowadzi wspólne prace naukowo-badawcze i wdrożeniowe nad modernizacją budynków dla wielkotowarowej produkcji zwierzęcej wzniesionych różnymi systemami konstrukcyjno-montażowymi.

Dotychczasowy opublikowany dorobek naukowy prof. W. Biedy obejmuje łącznie 98 pozycji, w tym 52 oryginalne prace twórcze (23 w języku angielskim i niemieckim, 9 w wydawnictwach zagranicznych), 2 patenty oraz kilkadziesiąt niepublikowanych sprawozdań z badań, ekspertyz i projektów.

Prof. Wacław Bieda jest promotorem dwóch zakończonych przewodów doktorskich oraz jednego przygotowywanego. Do tej pory sprawował opiekę nad 25 pracami magisterskimi.

Problematyka fizyki budowli w budownictwie wiejskim była tematem zorganizowanych przez prof. W. Biedę i współpracowników dwóch międzynarodowych konferencji naukowych „The current problems of building-physics in rural building” (Kraków, 1997 i 2001). Brał również udział w organizacji 4 innych konferencji naukowych i naukowo-technicznych.

Prof. W. Bieda jest członkiem Sekcji Budownictwa Rolniczego i Infrastruktury Komitetu Techniki Rolniczej PAN, V Wydział w Warszawie oraz Komisji Technicznej Infrastruktury Wsi PAN Oddział w Krakowie. Poza tym jestem członkiem Polskiego Towarzystwa Rozwoju

Ziem Górskich, afirmowanego przy Komitecie Zagospodarowania Ziem Górskich PAN, Oddział w Krakowie oraz Krakowskiego Towarzystwa Technicznego i Małopolskiego Stowarzyszenia Doradztwa Rolniczego.

Jeśli chodzi o działalność organizacyjną na rzecz Uczelni to przez kilku kadencji uczestniczył w pracach Senackiej Komisji ds. Inwestycji i Remontów, a w kadencji 2002-2005 został jej przewodniczącym. Od 1999 r. przewodniczy Wydziałowej Komisji Dydaktycznej dla kierunku Inżynieria Środowiska. W latach 2001-2002 był członkiem Zespołu ds. Akredytacji Kierunku Inżynieria Środowiska Komisji Akredytacyjnej Uczelni Rolniczych. Ponadto jest członkiem Wydziałowej Komisji Wyborczej.

Obecnie prowadzi wykłady na 4 wydziałach AR, zarówno na studiach stacjonarnych, jak i zaocznych. Opracował również programy przedmiotów, m.in.: podstawy budownictwa wiejskiego, budownictwo a ekologia, budownictwo inwentarskie, budownictwo rolnicze oraz przedmiotu do nowego programu studiów: wentylacja i klimatyzacja. Prof. W. Bieda jest współautorem 2 skryptów.

Prof. W. Bieda otrzymał indywidualną nagrodę III° Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za pracę doktorską oraz 10 nagród indywidualnych i zespołowych Rektora AR w Krakowie, w tym nagrodę za rozprawę habilitacyjną. Za osiągnięcia w działalności dydaktyczno-wychowawczej został nagrodzony nagrodą zespołową III° Ministra Nauki, Szkolnictwa Wyższego i Techniki za skrypt pt. "Badania laboratoryjne wybranych materiałów budowlanych". Jest odznaczony Złotym Krzyżem Zasługi.

Prof. dr hab.
**Maria
Klein**

*Katedra Genetyki, Hodowli i Nasiennictwa
Wydział Ogrodniczy*

Prof. Maria Klein urodziła się 22 czerwca 1944 roku w Tamowie. W latach 1962-67 studiowała Biologię na Wydziale Biologii i Nauk o Ziemi Uniwersytetu Jagiellońskiego. Pracę magisterską pt. "Wpływ światła i eozyny na wzrost kropidlaka *Aspergillus flavus*" wyko-

nała pod kierunkiem prof. Franciszka Górskiego otrzymując stopień magistra biologii z zakresu fizjologii roślin.

Po ukończeniu studiów odbyła 4-miesięczny staż w Stacji Hodowli Roślin Ogrodniczych w Bronowicach, a następnie w latach 1968-69 pracowała w Instytucie Hodowli i Aklimatyzacji Roślin w Krakowie. Od 1 września 1969 roku podjęła pracę w Katedrze Hodowli i Nasiennictwa Wydziału Rolnego WSR w Krakowie, a następnie na nowo powstałym Wydziale Ogrodniczym w Katedrze Genetyki, Hodowli i Nasiennictwa. Początkowo pracowała na stanowisku naukowo-technicznym, a od 1971 roku przeszła na etat dydaktyczny zajmując kolejno stanowiska: asystenta (1969-1976), adiunkta (1977-1987), profesora nadzwyczajnego AR (1997-2002).

W 1976 roku uzyskała stopień doktora nauk rolniczych przedstawiając pracę pt. "Badanie przyczyn niskiej żywotności pyłku u begonii bulwiastej (*Begonia x tuberhybrida* Voss) z grupy *gigantea*". W roku 1990 nadano Jej stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych z zakresu genetyki i hodowli roślin na podstawie dorobku naukowego i przedłożonej rozprawy habilitacyjnej pt. "Wpływ insektycydu Ambusz 25 EC (permetryna) na procesy mitozy i mikrosporogenezy u *Pisum sativum* L." Tytuł profesora nauk rolniczych otrzymała w 2002 roku.

Prof. dr hab. M. Klein odbyła szereg staży naukowych podnosząc swoje kwalifikacje. Był to 6 miesięczny staż z Zakładzie Cytologii i Embriologii UJ, 6 tygodniowy kurs biotechnologii na Uniwersytecie w Birmingham oraz 6 miesięczny staż w Centre of Plant Breeding and Reproduction Research (CPRO-DLO) w Wageningen. Krótkoterminowe staże na Akademii Rolniczej w Moskwie, Pradze, Nitrze, Keszthely, na Uniwersytecie Rolniczym w Wageningen i Katolickim Uniwersytecie w Nijmegen w Holandii.

Działalność naukowa prof. dr hab. Marii Klein koncentruje się wokół zagadnień embriologicznych i cytologicznych związanych z biologią kwitnienia i funkcjonowaniem pyłku, cytogenetycznym działaniem pestycydów oraz zastosowaniem biotechnologii w hodowli roślin. Za najważniejsze osiągnięcia uznawane są wyniki badań nad żywotnością pyłku przeprowadzone u szeregu gatunków roślin ogrodniczych (marchew, cebula, begonia bulwiasta, cyklamen, różanecznik), w których w oparciu o obserwacje mikrosporogenezy wyjaśniła przyczyny sterility pyłku i słabego wiązania nasion. Prowadzone przez prof. M. Klein nowatorskie badania nad ubocznym działaniem szeregu pestycydów (pyretroidy) na rośliny uprawne wykazały, że wiele z nich działa cytotoksycznie i mutagennie, wywołując zmiany w procesach podziałowych komórek, efektywności enzymów, składzie chemicznym oraz wroście i rozwoju roślin. Zainicjowanie badań nad

biologią kwitnienia i tworzeniem mieszańców międzygatunkowych różaneczników i wykorzystywaniem ich do tworzenia mrozoodpornych odmian wykonywane w ramach kierowanego przez nią grantu KBN. Badania nad otrzymywaniem haploidów u cebuli drogą gynogenezę oraz opracowanie metody transformacji genetycznej kapusty za pomocą metody wektorowej z użyciem *Agrobacterium tumefaciens*.

Dorobek naukowy prof. dr hab. Marii Klein obejmuje 99 publikacji, z czego 40 stanowią oryginalne prace naukowe opublikowane w czasopiśmie naukowych, 58 jest komunikatami, artykułami przeglądowymi, a także oryginalnymi pracami drukowanymi w materiałach zjazdowych, 1 stanowi rozdział w podręczniku. Prace naukowe publikowane były w znaczących czasopiśmie krajowych i zagranicznych oraz prezentowane na konferencjach międzynarodowych (Moskwa, Praga, Keszthely, Nitra, Wiedeń, Angers) i ogólnopolskich.

Za swoją działalność naukową była wielokrotnie nagradzana nagrodą JM Rektora Akademii Rolniczej w Krakowie, a za cykl prac nt. Ubocznego działania Ambuszu 25 EC u *Pisum sativum* L. otrzymała nagrodę zespołową Ministra Edukacji Narodowej.

Prof. dr hab. Maria Klein należy do 3 Towarzystw Naukowych: Polskiego Towarzystwa Genetycznego (PTG), Europejskiego Towarzystwa Mutageny Środowiskowej (EEMS) oraz Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych (PTNO).

Prof. dr hab. M. Klein prowadzi zajęcia dla studentów stacjonarnych na 2 kierunkach:

Ogrodnictwie (wykłady i ćwiczenia z cytoembriologii roślin, z doświadczalnictwa, i elektyw "Transformacja roślin", oraz seminarium dyplomowe) i Biotechnologii (wykłady i ćwiczenia z biologii komórki oraz rozmnażania roślin i embriologii).

Od 1998 roku prowadzi wykłady na Studium Podyplomowym Hodowli Roślin i Nasiennictwa z zakresu cytoembriologii roślin oraz metod transformowania roślin.

Pod jej kierunkiem wykonano 2 prace doktorskie i 63 prace magisterskie. Była recenzentem pięciu prac doktorskich. W latach 1991-92 była opiekunem praktyk studenckich odbywanych w firmie Willemse w Kranenburgu (Niemcy) oraz opiekunem praktyk studentów zagranicznych (z Francji). Prowadziła wykłady w języku angielskim dla studentów z Chin, a także wielokrotnie szkolenia z zakresu cytoembriologii dla pracowników Firm Hodowlanych. Zorganizowała w katedrze od podstaw pracownię cytologiczną oraz wydziałową pracownię komputerową. Przez wiele lat uczestniczyła w egzaminach wstępnych na Wydział Ogrodniczy jako egzaminator z biologii, a także sekretarz i członek Komisji Rekrutacyjnej.

Za działalność dydaktyczną otrzymała czterokrotnie nagrodę JM Rektora Akademii Rolniczej, oraz w roku 2000 Medal Komisji Edukacji Narodowej.

Działalność organizacyjna dotyczy głównie prac w komisjach wydziałowych i senackich. W latach 1991-93 była członkiem Senackiej Komisji Dyscyplinarnej. Od roku 1991-przez 3 kadencje była członkiem Senackiej Komisji ds. Nagród i Odznaczeń, a także przewodniczącą Komisji Wydziałowej. W latach 1995-1998 pełniła funkcję sekretarza Zarządu Głównego PTNO. Od 1999 roku jest członkiem Komisji Nauk Rolniczych i Leśnych PAN. Uczestniczyła w organizacji dwóch międzynarodowych konferencji (EUCARPIA Carrot 97, Sympozjum COST 824 WG2 Anther microspore and ovule in Dicots w 1999r) oraz kilku ogólnopolskich

Była również przewodniczącą Wydziałowej Komisji ds. Pomieszczeń opracowując szczegółowy raport na temat zagospodarowania pomieszczeń na Wydziale Ogrodniczym. Brała udział w pracach Wydziałowej Komisji Dydaktycznej, Komisji Rozwoju. W ostatnich latach zaangażowała się w organizację nowego Międzywydziałowego Kierunku "Biotechnologia". Jest członkiem Rady Kierunku a od października 2002 roku jej przewodniczącą.

Prof. dr hab.
**Maria
Stanisława
Kulisa**

*Katedra Hodowli Koni
Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt*

Prof. Maria Kulisa urodziła się 25.04.1943 r w Radziemicach. Studia wyższe odbyła na Wydziale Zootechnicznym (obecnie Wydział Hodowli i Biologii Zwierząt) Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. W 1967 roku obroniła pracę magisterską pt. "Skład chemiczny mleka kłaczy w czasie laktacji" uzyskując stopień magistra inżyniera zootechnika.

W tym też roku rozpoczęła pracę w Zakładzie Hodowli Koni Instytutu Hodowli Zwierząt Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie na stanowisku stażysty. W latach 1968-1976 pracowała jako asystent naukowo-dydaktyczny w tymże Zakładzie. Pracę doktorską pt. "Skład mleka kłaczy trzech ras koni z uwzględnieniem

zawartości kwasu N-acetyloneuraminowego", której promotorem był prof. dr hab. Erazm Brzeski obroniła w 1975 roku uzyskując stopień doktora nauk rolniczych. W 1992 roku na podstawie dorobku naukowego i przedłożonej pracy habilitacyjnej pt. "Polimorfizm albuminy i transferyny oraz aktywność wybranych enzymów w surowicy krwi klaczy czystej krwi arabskiej" uzyskała stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie hodowli koni na Wydziale Zootechnicznym Akademii Rolniczej w Krakowie. W 1976 roku została powołana na stanowisko adiunkta naukowo-dydaktycznego. 20 sierpnia 2002 został Jej nadany tytuł naukowy profesora nauk rolniczych. Rada Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt zatwierdziła w dniu 16 października 2002 roku wniosek komisji konkursowej o mianowanie na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Hodowli Koni. Zainteresowania prof. dr hab. Marii Kulisy dotyczą trzech zagadnień. Pierwsze to prace związane z wychowem i rozwojem źrebiąt. Badania te dotyczą okresu ciąży u klaczy, przebiegu wzrostu i rozwoju źrebiąt oraz składu mleka klaczy. W ramach tego tematu wykonała cykl prac w tym pracę doktorską. Prace dotyczące mleka klaczy były jednymi z pierwszych, jakie opublikowano w literaturze zootechnicznej. W ramach drugiej grupy tematycznej zajęła się oceną wartości użytkowej koni oraz określeniem wartości hodowlanej. Część prac z tego zakresu dotyczy charakterystyki pokroju koni czystej krwi arabskiej. W innych badaniach zajmowała się charakterystyką biometryczną koni huculskich. Kolejną grupę stanowiły prace charakteryzujące niektóre parametry związane z rozrodem koni. Prace z tego zakresu tematycznego są rozległym źródłem informacji przydatnym dla hodowców oraz stanowią istotny krok w rozwoju badań naukowych. W ramach trzeciej grupy tematycznej związanej z wskaźnikami krwi u koni określiła polimorfizm albuminy i transferyny oraz aktywność wybranych enzymów w surowicy krwi klaczy czystej krwi arabskiej. Badala także aktywność wybranych enzymów w surowicy krwi koni huculskich poddanych treningowi. Przedstawione w tym rozdziale prace stanowią istotny wkład do wiedzy na temat oznaczanych wskaźników krwi u koni. Prac dotyczących podobnych zagadnień w literaturze hipologicznej jest bardzo niewiele. Od początku zatrudnienia na etacie naukowo-dydaktycznym tj. od 1967 roku prowadziła zajęcia dydaktyczne, których ilość przekraczała "pensum dydaktyczne". Obejmowały one ćwiczenia, seminaria, proseminaria i wykłady z zakresu hodowli koni dla studentów studiów stacjonarnych i zaocznych Wydziałów: Hodowli i Biologii Zwierząt, Rolniczego oraz Techniki i Energetyki Rolnictwa. Prowadziła także elektywy na temat: "Wychów, żywienie i pielęgnacja źrebiąt", "Zachowanie się koni", "Regionalne rasy koni w Polsce, Europie i na

świecie" (w ramach zajęć zorganizowała wyjazdy na światowe wystawy koni - Essen, Paryż), "Specyfika hodowli koni czystej krwi arabskiej i pełnej krwi angielskiej".

Była współautorem skryptu dla studentów pt. "Podstawy produkcji zwierzęcej". Pod jej kierunkiem wykonano 60 prac magisterskich z zakresu hodowli koni i 2 prace doktorskie.

Była głównym wykonawcą trzech grantów: jednego autorskiego i dwóch promotorskich. Ścisłe współpracowała z hodowlą terenową, stadninami koni i stadami ogierów. W zakresie prac organizacyjnych pracowała w wielu komisjach wydziałowych.

Za działalność naukową i dydaktyczną otrzymała szereg nagród indywidualnych i zespołowych JM Rektora Akademii Rolniczej oraz Nagrodę Zespołową Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego II stopnia z tytułu osiągnięć naukowych. Odnaczona została Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Do zainteresowań pozazawodowych prof. dr hab. Marii Kulisy należy hodowla zwierząt amatorskich (psy i koty).

Prof. dr hab.
**Zbigniew
Janusz
Burgiel**

*Katedra Ochrony Roślin
Wydział Ogrodniczy*

Prof. dr hab. Zbigniew J. Burgiel urodził się 1 czerwca 1946 r. W latach 1964 – 1970 studiował na Wydziale Rolniczym Wyższej Szkoły Rolniczej w Krakowie. Pracę magisterską pt. "Choroby grzybowe roślin okopowych w rejonie Pienin" wykonał w Katedrze Ochrony Roślin pod kierunkiem prof. dr Józefa Gondka.

Po trzymiesięcznym stażu produkcyjnym został zatrudniony w ówczesnym Instytucie Ochrony Roślin na etacie naukowo-technicznym, a od 1972 r. asystenta naukowo-dydaktycznego. W 1979 r. obronił pracę doktorską pt. „Wpływ herbicydów stosowanych w pszenicy ozimej na występowanie chorób podsuszkowych” wykonaną pod kierunkiem prof. dr hab. Jadwigi Gorskiej-Poczopko z Instytutu Przemysłu Organicznego w Warszawie i został mianowany adiunktem. Na podstawie rozprawy pt. „Wpływ

wybranych herbicydów na występowanie i szkodliwość chorób pszenicy ozimej powodowanych przez grzyby" Rada Wydziału Ogrodniczego AR w Krakowie uchwałą z dnia 7.05. 1992 r. nadała mu stopień doktora habilitowanego nauk rolniczych w zakresie ogrodnictwa – ochrony roślin, fitopatologii. W 2002 roku uzyskał tytuł profesora nauk rolniczych.

Prócz pracy w Akademii Rolniczej w latach 1985 – 2000 prof. Z. J. Burgiel był dodatkowo zatrudniony w Uniwersytecie Opolskim, od 1997 r. na stanowisku profesora nadzwyczajnego pełniąc przez trzy lata funkcję kierownika Zakładu Botaniki w Katedrze Biologii Eksperymentalnej i Biotechnologii.

Tematyka badawcza prof. Zbigniewa Burgiela początkowo dotyczyła grzybów pasożytniczych atakujących rośliny motylkowate drobnonasienne (esparceta, komonica) na plantacjach nasiennych, później zaś ubocznego wpływu pestycydów (herbicydy, insektycydy) na zdrowotność roślin uprawnych, możliwości wykorzystania substancji roślinnych w ochronie roślin przed chorobami oraz aktywności grzybobójczej nowo syntetyzowanych substancji. Wiele uwagi prof. Z.J. Burgiel poświęcił również zagadnieniom skuteczności nowych fungicydów. Badania realizowane były we współpracy z Instytutem Przemysłu Organicznego w Warszawie, Zakładem Chemii Organicznej UJ, Katedrą Biologii Stosowanej i Biotechnologii Uniwersytetu Opolskiego oraz kilkoma Katedrami AR w Krakowie. Ich wyniki zawarto w 42 oryginalnych pracach naukowych publikowanych w takich czasopismach jak: *Pest Management Science*, *Phytopathologia Polonica*, *Folia Horticulturae*, *Bulletin of Polish Academy of Science*, *Acta Agraria et Silvestria*, *Pestycydy*, *Chemia i Inżynieria Ekologiczna*. Prócz tego prof. Z.J. Burgiel jest autorem licznych ekspertyz i opracowań zastrzeżonych przekazanych różnym instytucjom, artykułów w materiałach konferencyjnych, a także publikacji popularnonaukowych. Podczas swej pracy odbył dwumiesięczny staż naukowy w Ukrainiejskiej Akademii Rolniczej w Kijowie, Instytucie Przemysłu Organicznego (3 miesiące), staże produkcyjne w Krakowskiej Stacji Kwarantanny i Ochrony Roślin oraz Stacji Oceny Odmian Roślin Uprawnych w Węgrzcach (po 3 miesiące), a także kilka krótkoterminowych w Wyższej Szkole Rolniczej w Nitrze, Pradze, Kesthely i Plovdiv.

Prof. dr Zbigniew J. Burgiel początkowo prowadził zajęcia z fitopatologii dla studentów Wydziału Rolnicze-

go tak na studiach stacjonarnych jak i zaocznych. Obecnie jego działalność dydaktyczna obejmuje wykłady z zakresu stosowania pestycydów i ich wpływu na środowisko oraz ochrony środowiska. Jest współautorem skryptu "Chemiczne środki do zwalczania chorób i szkodników roślin uprawnych". Opracował i wdrożył program przedmiotu "Chemia pestycydów i ich losy w środowisku" dla studentów specjalności "Ochrona środowiska z Wydziału Ekonomiczno Rolniczego. Jest współautorem programu nauczania nowej na Wydziale Ogrodniczym specjalności "Agroekologia i ochrona roślin". Prof. Zbigniew Burgiel przez wiele lat był członkiem Komisji Dydaktycznej Wydziału Ogrodniczego pełnił funkcje pełnomocnika Dziekana ds. wychowawczych oraz ds. praktyk. Pod jego kierunkiem wykonano 71 prac magisterskich i 3 doktorskie. Był recenzentem trzech prac doktorskich i dorobku naukowego w przedwie habilitacyjnym.

Działalność dydaktyczna prof. Burgiela nie ogranicza się do Uczelni. Trzykrotnie był jurorem w ukrogowych eliminacjach Olimpiady Wiedzy i Umiejętności Rolniczych. Przeprowadził wiele wykładów i prelekcji dla praktyki rolniczej. Był wykładowcą na kursie z zakresu integrowanej ochrony roślin organizowanym przez FAPA i jest współautorem wydanych na potrzeby tego kursu materiałów szkoleniowych.

Prof. dr hab. Zbigniew J. Burgiel jest członkiem Polskiego Towarzystwa Nauk Ogrodniczych oraz Polskiego Towarzystwa Fitopatologicznego. W tym ostatnim, w latach 1979 – 90 był przewodniczącym komisji Rewizyjnej Oddziału Krakowskiego, a w latach 1990 – 98 przewodniczącym jego Zarządu. W latach 1993 – 1995 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Zarządu Głównego PTFit. Od 1998 r. jest członkiem Rady Programowej popularnonaukowego dwumiesięcznika "Sozolog", wydawanego przez Akademickie Centrum Ekologiczne "Sozolog" w Opolu.

W 2002 roku Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi powołał prof. Burgiela na członka Komisji ds. Rejestracji Środków Ochrony Roślin.

Za działalność naukową, dydaktyczną, organizacyjną i upowszechnieniową prof. dr hab. Zbigniew J. Burgiel był kilkakrotnie nagradzany nagrodami Rektora AR, a także odznaczony Złotą Odznaką za Zasługi dla Ziemi Krakowskiej, Brązowym oraz Złotym Krzyżem Zasługi.

Uroczystość pożegnania Seniorów

W dniu 18 października 2002 roku Rektor oraz Prorektorzy i Dziekani spotkali się w Sali Senackiej z tegorocznymi Jubilatami Akademii Rolniczej im. Hugona Kollątaja.

W roku akademickim 2001/2002 na emeryturę lub rentę przeszli następujący nauczyciele akademiccy naszej Uczelni:

Prof. dr hab. inż. Józef Curzydło
Katedra Ekologicznych Podstaw Inżynierii Środowiska

Prof. dr hab. Jan Koteja
Katedra Zoologii i Ekologii

Prof. dr hab. inż. Eugeniusz Otoliński
Katedra Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa

Prof. dr hab. Tadeusz Kaźmierczak
Katedra Entomologii Leśnej

Dr inż. Andrzej Ścigalski
Zakład Biochemii

Dr Elżbieta Kubień
Katedra Rozrodu Zwierząt

Dr Halina Francik
Katedra Chemii

Dr Anna Linscheid
Zakład Fizyki

Dr inż. Maria Nadolnik
Zakład Ochrony Środowiska Rolniczego

Dr inż. Wanda Ormian
Katedra Hodowli Bydła

Dr Janusz Bigaj
Pracownia Mikroskopii Elektronowej

Programy Unii Europejskiej (6. PR UE)

Badania naukowe w Unii Europejskiej są finansowane poprzez tzw. "Programy Ramowe", realizowane począwszy od 1984 r. W bieżącym roku kończy się 5. Program Ramowy (5. PR), obejmujący lata 1998-2002 i jednocześnie, rozpoczyna się 6. Program Ramowy (6. PR), zaplanowany na lata 2002-2006. Warto w tym miejscu przypomnieć, że 5. Program Ramowy UE, miał służyć rozwojowi współpracy naukowej i technicznej pomiędzy krajami UE i prowadzić do szeroko rozumianego postępu naukowo-technicznego. W programie tym stworzono siedem tematów badawczych, w tym cztery Programy Tematyczne, definiujące priorytety badawcze:

1. Poprawa jakości życia i zarządzanie zasobami żywymi,
2. Tworzenie przyjaznego dla użytkownika społeczeństwa informatycznego,
3. Promocja konkurencyjnego i zrównowalonego rozwoju,
4. Ochrona ekosystemów.

Pozostałe trzy to Programy Horyzontalne służące realizacji Programów Tematycznych:

1. Potwierdzenie międzynarodowej roli badań wspólnotowych,

2. Promocja innowacji i wspieranie rozwoju małych i średnich przedsiębiorstw,

3. Poprawa ludzkiego potencjału badawczego,

W ogólnym budżecie 5. PR UE (15 mld E), udział Polski sięgał 175 mln E. Wpłacając powyższą składkę Polska stała się pełnoprawnym uczestnikiem badań europejskich, co zapewniło uczynom polskim możliwość korzystania z ogólnego budżetu 5. PR i włączenie nauki polskiej w główny nurt badań UE. Ostatnie szacunki wskazują, że polscy uczestnicy 5. PR zostali sfinansowani kwotą 150 mln E z budżetu UE. Kwota ta stanowi 85% poniesionych przez Polskę nakładów. Niepełne odzyskanie polskiego udziału wynikało prawdopodobnie z niedostatecznego przygotowania polskich zespołów badawczych i początkowych niepowodzeń składanych wniosków projektowych. Mobilizacja uczonych polskich miała natomiast miejsce w ostatnich latach realizacji 5. PR, co mogło przyczynić się do skali sukcesu. Z przyczyn obiektywnych, należy wskazać niższy poziom finansowania projektów zgłaszanych przez polskie zespoły badawcze, w porównaniu z analogicznymi projektami zespołów europejskich. Wreszcie, Polska w zasadzie nie partycypowała w finansowaniu wspólnotowych, tzw. Joint Research Centers

(JRC), pochłaniających 10% budżetu 5.PR. Czytelnika zainteresowanego udziałem polskich zespołów badawczych w realizacji poszczególnych Programów 5.PR UE, autor odsyła do opracowania pt. "Sukcesy polskich naukowców w 5. Programie Ramowym Unii Europejskiej (1999-2002)", wydanego przez Krajowy Punkt Kontaktowy 5. PR UE (<http://npk.gov.pl>).

Podstawowe założenia nowego 6. Programu Ramowego UE oraz jego budżet, w wysokości 17,5 mld E, zostały przygotowane przez Komisję Europejską, a następnie zaakceptowane wspólnie przez Radę i Parla-

ment Europejski 3 czerwca br. (patrz: <http://www.cordis.lu>; <http://npk.gov.pl>). Ogółouropejska inauguracja 6.PR miała miejsce w Brukseli w dniach 11-12 listopada br.. W Polsce, inauguracja 6. PR odbyła się pod honorowym patronatem Prezydenta RP Aleksandra Kwaśniewskiego, w dniach 25-26 listopada br., w Warszawie (patrz: <http://www.FP6.pl>; <http://www.npk.gov.pl>). Nieco wcześniej, w Centrum Kongresowym AR w Krakowie, 18 listopada br., odbyła się Regionalna Konferencja Inaugurująca 6.PR. Struktura tematyczna i finansowa (mln E) 6.PR UE przedstawiała się następująco:

TEMATYKA BADAWCZA	FINANSOWANIE (mln E)
I. Ukierunkowanie i integracja badań wspólnotowych	13 285
1. Priorytety tematyczne	
1.1. <i>Genomika i biotechnologia a zdrowie ludzi</i>	2 255
1.2. Technologie społeczeństwa informatycznego	3 625
1.3. Nanotechnologie i nanonauka, wielofunkcyjne materiały oraz nowe procesy i urządzenia produkcyjne	1 300
1.4. Aeronautyka i przestrzeń kosmiczna	1 075
1.5. <i>Jakość i bezpieczeństwo żywności</i>	685
1.6. Zrównoważony rozwój, globalne zmiany i ekosystemy	2 120
1.7. Obywatele i rządzenie w społeczeństwie opartym na wiedzy	225
2. Akcje specjalne dot. szerszego zakresu badań	1 300
3. Działalność JRC (bez tematyki nuklearnej)	760
II. Strukturyzacja ERA	2 605
2.1. Badania i innowacje	290
2.2. Zasoby ludzkie i ich mobilność	1 580
2.3. Infrastruktura badawcza	655
2.4. Nauka i społeczeństwo	80
III. Wzmocnienie fundamentów ERA	320
Program specjalny: Energia Nuklearna	1 230
RAZEM	17 500

(Patrz: <http://www.6pr.pl>)

Kluczowym priorytetem nowego 6.PR UE jest stworzenie tzw. "Europejskiej Przestrzeni Badawczej" (*European Research Area - ERA*), promującej doskonałość naukową, konkurencyjność i innowacyjność, poprzez lepszą współpracę i koordynację badań pomiędzy ośrodkami badawczymi UE (na ten cel przeznaczono 13 285 mln E). Wzrost gospodarczy UE zależy bowiem w coraz większym stopniu od postępu w badaniach naukowych, a współczesne i przyszłe problemy gospodarcze i społeczne mogą zostać rozwiązane jedynie na płaszczyźnie międzynarodowej, a nie wyłącznie na poziomie jednego kraju.

Stąd, w 6.PR przyjęto za niezbędne:

1. skoncentrowanie wysiłku na mniejszej liczbie tematów badawczych,
2. działanie w kierunku integracji podmiotów badawczych na wszystkich poziomach współpracy,
3. promocję tych aktywności, które przyniosą długotrwały efekt strukturyzujący,
4. wspieranie akcji wzmacniających podstawy nauko-technologiczne współpracy europejskiej
5. wykorzystanie potencjału naukowego krajów kandydujących w celu wspierania ich przystąpienia do UE dla dobra całej europejskiej nauki.

Jest to o tyle istotne, że w świetle aktualnych opinii, 5.PR UE nie przyniósł, zakładanej na początku, trwałej spójności badań naukowych na obszarze Europy. Zwykle bowiem, tematy badawcze PR były realizowane poprzez projekty współpracy badawczej, a koniec realizacji danego projektu oznaczał z reguły koniec współpracy pomiędzy jego uczestnikami. Ponadto, realizowane projekty często nie osiągały "masy krytycznej", niezbędnej do osiągnięcia znaczących wyników w danym zakresie badań. Wobec niebezpieczeństwa powtórzenia się podobnych sytuacji, w 6. PR UE wprowadzono dwa nowe instrumenty realizacji wspólnych projektów badawczych, a mianowicie:

- 1) Projekty Zintegrowane
- 2) Sieci Doskonałości.

Te pierwsze to makroprojekty angażujące znaczącą liczbę podmiotów badawczych i charakteryzujące się szerokim zakresem tematyki badawczej oraz wysokim poziomem dofinansowania (rzędu kilku do kilkudziesięciu mln E). Celem Sieci Doskonałości będzie dążenie do stworzenia trwałych struktur współpracy i osiągnięcia tzw. "masy krytycznej", połączonych zasobów ośrodków, uczestniczących w priorytetowych dziedzinach badań. Główny nacisk kładzie się tu na zdolność funkcjonowania Sieci po zakończeniu realizacji projektu badawczego.

W porównaniu z brakiem doświadczenia i początkowymi trudnościami polskich ośrodków naukowych w 5. PR UE, obecny stan przygotowania tych ośrodków do aktywnego włączenia się w realizację tematyki badawczej w 6.PR, wydaje się nie budzić większych wątpliwości. Nauka polska została bowiem przygotowana

do tworzenia Europejskiej Przestrzeni Badawczej (ERA) dla realizacji celów 6.PR oraz rozwijania w Polsce gospodarki opartej na wiedzy, poprzez powołanie tzw. Sieci Centrów Doskonałości i Kompetencji, wyłonionej w wyniku konkursów zorganizowanych w 5.PR UE. Wspomniana Sieć została zatwierdzona w dniu 3 października br. przez Ministra Nauki - Przewodniczącego KBN. Pełny wykaz 157 jednostek, powołanych powyższą decyzją i wchodzących w skład Sieci Centrów Doskonałości i Centrów Kompetencji, znajduje się pod adresem internetowym: <http://www.npk.gov.pl>. Pracowników AR w Krakowie, zainteresowanych polskimi Centrami Doskonałości i Centrami Kompetencji, działającymi na rzecz realizacji tematów 1.1. *Genomika i biotechnologia a zdrowie ludzi* oraz 1.5. *Jakość i bezpieczeństwo żywności*, autor odsyła do opracowania pt. "Poland: Mapping of Excellence", wydanego przez Krajowy Punkt Kontaktowy 5. PR UE (<http://npk.gov.pl>).

Wspomniana Regionalna Konferencja Inaugurująca 6.PR UE, zorganizowana została przez Regionalny Punkt Kontaktowy 5 i 6.PR UE przy Politechnice Krakowskiej, w dniu 18 listopada br. w Centrum Kongresowym AR w Krakowie. Miała ona charakter szkoleniowy. Jej celem było przybliżenie zarówno priorytetów tematycznych jak i zasad udziału w 6.PR, ze szczególnym uwzględnieniem nowych form udziału tj. Projektów Zintegrowanych i Sieci Doskonałości, w oparciu o istniejącą w Polsce Sieć Centrów Doskonałości i Centrów Kompetencji.

Prof. dr hab. Paweł Pisulewski

Leonardo da Vinci

W związku z rosnącym zainteresowaniem programami Unii Europejskiej poniżej przedstawiono przedruk materiałów informacyjnych wydanych przez Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr Fundacji "Fundusz Współpracy" dotyczących drugiej fazy Programu Leonardo da Vinci 2000-2006.

Program Leonardo da Vinci został ustanowiony w ramach działań Unii Europejskiej podejmowanych w dziedzinie polityki kształcenia i szkolenia zawodowego. Obecnie, na mocy Decyzji Rady Unii Europejskiej z dnia 26 kwietnia 1999 r., realizowana jest druga faza programu Leonardo da Vinci, która rozpoczęła się w roku 2000. Program zmierza do podniesienia jakości i innowacyjności w dziedzinie kształcenia i szkolenia zawodowego poprzez dofinansowywanie międzynarodowych projektów. Projekty realizowane w ramach programu Leonardo da Vinci wybierane są w oparciu o

coroczne, ogłaszane przez Komisję Europejską i Krajową Agencję konkursy projektów.

CELE

W obecnej edycji program koncentruje się przede wszystkim na osiągnięciu trzech celów:

- doskonaleniu systemów wstępnego kształcenia i szkolenia zawodowego na każdym poziomie, umożliwiające dostosowanie i przekwalifikowanie zgodnie z wymogami rynku pracy;

- poprawie jakości i dostępności ustawicznego kształcenia i szkolenia zawodowego umożliwiającego zdobywanie umiejętności oraz kwalifikacji przez całe życie;
- promowaniu i poszerzaniu zakresu innowacji w procesie kształcenia zawodowego oraz rozwój konkurencyjności i kształtowaniu przedsiębiorczości.

UCZESTNICY

Program jest przeznaczony dla instytucji i organizacji zaangażowanych w rozwój kształcenia i szkolenia zawodowego - m.in. szkół zawodowych, uczelni, instytucji badawczych, instytucji szkoleniowych, przedsiębiorstw, partnerów społecznych oraz władz publicznych.

W programie mogą uczestniczyć wszystkie organizacje i instytucje prywatne oraz publiczne pochodzące, z następujących krajów:

- państw członkowskich Unii Europejskiej: Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Francji, Grecji, Hiszpanii, Holandii, Irlandii, Luksemburga, Niemiec, Portugalii, Szwecji, Wielkiej Brytanii, Włoch;
- krajów EFTA, które są również członkami obszaru EEA Islandii, Lichtensteinu oraz Norwegii;
- Cypru, krajów kandydujących do Unii Europejskiej z Europy Środkowo-Wschodniej: Bułgarii, Czech, Estonii, Litwy, Łotwy, Polski, Rumunii, Słowacji, Słowenii, Węgier, a także z Malty oraz Turcji.

Pragniemy podkreślić, że osoby fizyczne nie są uprawnione do składania propozycji.

TYPY PROJEKTÓW

W drugiej fazie Program Leonardo da Vinci umożliwia realizację sześciu typów projektów, w ramach których można ubiegać się o dofinansowanie ze strony Wspólnot Europejskich:

- wymiany i staże,
- projekty pilotażowe, w tym tzw. akcje tematyczne,
- projekty językowe,
- międzynarodowe sieci instytucji,
- badania i analizy,
- działania wspólne.

Wymiany i staże

Projekty wymian i staży wspierają międzynarodową mobilność osób biorących udział w szkoleniu zawodowym. Koncentrują się przede wszystkim na organizowaniu szkoleń służących doskonaleniu zawodowemu. Głównym założeniem projektów tego typu jest połączenie teorii z praktyką, a co za tym idzie wzmocnienie więzi między światem edukacji i pracy. Można uzyskać dofinansowanie staży dla uczniów, studentów, młodych pracowników i absolwentów oraz dofinansowanie wymian dla nauczycieli i szkoleniowców, doradców zawo-

dowych, kierowników działów kadr, organizatorów szkoleń oraz nauczycieli i lektorów języków obcych.

Projekty pilotażowe

Celem projektów pilotażowych jest podniesienie jakości kształcenia i szkolenia zawodowego oraz doradztwa zawodowego. Promowane jest głównie tworzenie produktów edukacyjnych wprowadzających innowacyjne metody nauczania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii.

Specyficzną grupą projektów pilotażowych są tzw. akcje tematyczne podejmujące problematykę szczególnie promowaną przez Unię Europejską. Są to na przykład działania mające na celu rozwój nowych metod certyfikacji kompetencji i potwierdzania umiejętności, działania mające pomóc w podnoszeniu kwalifikacji osobom znajdującym się w gorszej sytuacji na rynku pracy, opracowywanie rozwiązań doradztwa zawodowego.

Projekty językowe

Celem tworzenia tego typu projektów jest promowanie znajomości języków obcych oraz znajomości kultur krajów europejskich. Obejmują one zarówno rozwój metodyki nauczania (w tym także innowacyjne projekty dydaktyczne dostosowane do potrzeb różnych branż) i oceniania postępów w nabywaniu kompetencji językowych jak i procedury badania potrzeb językowych. Dotacje mogą zostać przyznane także organizatorom projektów dotyczących mniej popularnych języków europejskich.

Międzynarodowe sieci instytucji

Program Leonardo da Vinci wspiera tworzenie międzynarodowych sieci instytucji, stanowiących infrastrukturę upowszechniania wiedzy i doświadczeń na poziomie europejskim. Sieci takie powinny realizować trzy zadania:

- gromadzić, syntetyzować oraz rozwijać wiedzę i informacje o osiągnięciach i rozwiązaniach innowacyjnych w skali Unii Europejskiej;
- poprawiać zdolność analizy i prognozowanie wymogów rynku pracy w kontekście wiedzy i umiejętności wykonawców różnych zawodów;
- upowszechniać wyniki osiągnięte w ramach pracy międzynarodowych sieci instytucji wśród zainteresowanych gremiów w Unii Europejskiej.

Badania i analizy

Tworzenie i aktualizacja zbiorów, opracowań badawczych i analiz dotyczących zagadnień kształcenia i szkolenia zawodowego to także projekty, na realizację których można otrzymać dotację w ramach Programu Leonardo da Vinci. Istotne są wszelkiego typu projekty służące szeroko rozumianej wymianie informacji. Ich

efektem staną się opracowania pokazujące procesy zmian zachodzących w krajowych systemach kształcenia i szkolenia zawodowego.

Działania wspólne

To bardzo szerokie określenie kryje projekty obejmujące zarówno ocenę wartości systemu kształcenia (formalnego, nieformalnego, pozaformalnego), rozwój poradnictwa zawodowego przez zapewnienie dostępu do informacji i profesjonalnych porad dotyczących możliwości podjęcia kształcenia, a także projekty dążące do zapewnienia możliwości kształcenia na każdym poziomie możliwie blisko miejsca zamieszkania.

Szczególnie projekty trzeciego typu mogą zawierać działania z wykorzystaniem nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych.

Krajowa Agencja Programu Leonardo da Vinci
Biuro Koordynacji Kształcenia Kadr Fundacji
"Fundusz Współpracy"

ul. Górnośląska 4a, 00-444 Warszawa,

tel.: (22) 625 39 37, faks: (22) 6252805,

e-mail: bkkk@cofund.org.pl

<http://www.bkkk-cofund.org.pl>

http://europa.eu.int/comm/education/leonardo/leonardo2_en.html

"SKALNI"

50 lat studenckiego śpiewania, grania i tańczenia po góralsku

*(...) Bo lud twardszy jak skała
wieczniejszy jak smreki
obycaju Podhala
nie opuści na wieki*

Józef Pitorak

Gorole, Gorole

Góralsko muzyka

Cały świat obyjdzies

nima takie nika

Wierność obyczajom ojców, umiłowanie "ślebody" i muzyki, której "nie odnajdziesz nika" sprawiły, iż w roku 1952 w Podhalańskiej Bursie przy ulicy Mikołajskiej 6, pochodzący z Podhala studenci AGH utworzyli pod przewodnictwem Jana Kuchty góralską grupę folklorystyczną w ramach Zespołu Pieśni i Tańca AGH. Nie wiele wiadomo o działalności tej grupy - nie zachowały się bowiem żadne dokumenty. Z ustnych przekazów wiadomo jedynie, że zorganizowali się głównie po to, by w tych trudnych, stalinowskich czasach uciec od socjalistycznej indoktrynacji - muzyka, śpiew i taniec góralski dawały im poczucie "ślebody". O ilości występów nic nie wiadomo. Odnieśli sukces na Festiwalu Folklorystycznym Ziem Zachodnich w 1953 roku we Wrocławiu. Chwała im, bo od nich rozpoczęła się trwająca już 50 lat historia "SKALNYCH".

Jesienią 1953 roku studenci Politechniki Krakowskiej (głównie z architektury), za przykładem kolegów z AGH i z takich samych motywów, zakładają nowy Zespół Góralski. Kierował nim, aż do 1958 roku Andrzej Gąsienica-Kotelnicki. Zespół miał już charakter międzyuczelniany, bo występowali w nim także studenci, a zwłaszcza studentki z innych krakowskich uczelni. Początki były trudne, bo przed każdym występem trzeba było jechać na Podhale i pożyczać stroje. Zespół przez

dwa lata wydawał pismo "Nase Gazdostwo".

W 1955 roku Zespół zdobył I nagrodę na I Ogólnopolskim Przeglądzie Regionalnych Zespołów Pieśni i Tańca w Łodzi i został zakwalifikowany do udziału w Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Warszawie, gdzie dwie pary w konkursie tańca zdobyły pierwsze nagrody, a Zespół - wyróżnienie. Po "polskim październiku 56" patronat nad Zespołem przejęło Zrzeszenie Studentów Polskich. Kierownikiem był nadal Andrzej Gąsienica - Kotelnicki, a zastępcą ds. kontaktów z Radą Okręgową ZSP został Stanisław Jakub Urbańczyk. W 1957 r. Reprezentacja Zespołu uczestniczy w kolejnym Światowym Festiwalu Młodzieży i Studentów w Moskwie - wracając z I nagrodą w konkursie tanecznych par. Po tym sukcesie, jesienią 1957 roku Zespół wyjeżdża do Paryża na I Festiwal Kultury Studentów Francuskich (to pierwszy zespół studencki w historii PRL wypuszczony za "żelazną kurtynę"). Zespół koncertował w Polsce, na Węgrzech i w Jugosławii. Rok 1958, to ostatni rok działania tego Zespołu. Część członków po zakończeniu studiów wyjechała z Krakowa, a pozostali przeszli do tworzonego ponownie przy AGH Międzyuczelnianego Zespołu Góralskiego pod auspicjami RO ZSP. Organizatorem i potem (do 1963 r) kierownikiem tego Zespołu był Stanisław Bu-

dzyński. Mecenat Uczelni i RO ZSP sprawił iż organizacja Zespołu zaczęła nabierać profesjonalności. Sukcesywnie kupowano nowe stroje i instrumenty, Co roku ogłaszano też nabór nowych członków i prowadzono systematyczne próby oraz organizowano liczne koncerty. Dzięki temu Międzyuczelniany Zespół Góralski stał się wizytówką akademickiego środowiska w Krakowie. Zaczął odnosić liczne sukcesy. W 1961 roku na II Festiwalu Kultury Studentów PRL w Gdańsku otrzymał nagrodę Ministra Kultury i Sztuki. W tym samym roku zdobył I nagrodę na II Ogólnopolskim Przeglądzie Regionalnych Zespołów Pieśni i Tańca w Łodzi. W następnym roku sukces we Francji na Festiwalu Studentów Francuskich w Lille – Zespół uznano za najpopularniejszy. Jesienią 1963 r. kierownikiem organizacyjnym Zespołu został Józef Buńda, a artystycznym Leszek Rogala-Lewicki. Wiosną 1964 roku Zespół Góralski przyjmuje nazwę "HYRNI". Jesienią 1964 r. kierownictwo artystyczne obejmuje Stanisław Lassak (Marysiok).

Rok 1965 to kolejne sukcesy Zespołu: I miejsce na III Festiwalu Kultury Studentów w Warszawie, udane koncerty z okazji X-lecia ZSP, udział w Świącie Winobrania w Dijon (Francja). W 1966 roku oficjalne kierownictwo nad muzyką w Zespole obejmuje prymista nad prymistami - Władysław Trebunia – Tutka (faktycznie kierował nią od 1961 r.). Jesienią 1966 r. Zespół występuje na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem i zostaje zauważony przez radio i telewizję. Rok 1967 był dla Zespołu bardzo intensywny. Wiosną - wycieczka do NRD potem obchody 15-lecia Zespołu, latem - wyjazd do Bułgarii i na Festiwal Folklorystyczny w Istambule. Jesienią – występ na Jesieni Tatrzańskiej wspólnie z legendarną prymistką – Bronisławą Konieczną (Dziadońką) oraz wyjazd 13 osobowej grupy do Glasgow w Szkocji. Na przełomie 1967/68 zmienia się kierownictwo Zespołu - sprawy organizacyjne przejmuje Kazimierz Urbańczyk, artystyczne Andrzej Boba, a muzyką, w imieniu Władysława Trebuni-Tutki, dobrze kierowała Marianna Gut.

W czerwcu 1968 roku następuje połączenie Zespołu Góralskiego "HYRNI" ze Studenckim Zespołem Góralskim "REGLE", działającym od 1960 roku przy Wyższej Szkole Rolniczej.

Powstały w ten sposób Zespół przyjął nazwę "SKALNI".

a patronat nad nim przejęła Wyższa Szkoła Rolnicza i RO ZSP w Krakowie. Pierwszym kierownikiem organizacyjnym Góralskiego Zespołu "SKALNI" został Andrzej Boba, a artystycznym Stanisław Lassak (Helios).

Łamiąc dotychczasową chronologię musimy wrócić do roku 1960, kiedy to grupa świeżo upieczonych studentów WSR – absolwentów Technikum Hodowlane-

go w Nawojowej – założyła Zespół Góralski "HALNY". Kierował nim Eugeniusz Kusior. Zespół dość szybko przygotował program wzorowany na programie szkolnego zespołu w Nawojowej i po pierwszym występie, jeszcze w pożyczonych strojach zaskarbił sobie przychylność i mecenat Rektora WSR oraz Związku Młodzieży Wiejskiej. Był to sprawny Zespół, który był bardzo dobrze przyjmowany przez publiczność w całej Polsce (między innymi udane tournée po województwie koszalińskim w 1961 r. i po województwie gdańskim w 1963 r.). Niestety na wszystkich przeglądach zajmował miejsce za Międzyuczelnianym Zespołem Góralskim ZSP, ponieważ jego program z punktu widzenia etnograficznego był niejednorodny. Składały się na niego elementy z regionu tatrzańskiego, orawskiego, spiskiego, pienińskiego i żywieckiego. W 1964 roku Zespół rozpoczął zmieniać swój wizerunek i zaprosił do współpracy wybitnych fachowców Kazimierza Boguckiego (choreografia) i Aleksandrę Szumiak-Bogucką (muzyka i śpiew). Dość szybko pod ich kierunkiem Zespół przygotował program prezentujący folklor górali tatrzańskich i przyjął nazwę "REGLE", a kierownictwo objął Andrzej Pawłowski. W roku 1965 Zespół "REGLE" przez cały miesiąc koncertował na Ziemi Rzeszowskiej. W następnym odbył dużo koncertów w całym kraju i doskonalił swój program. Praca ta dała efekty - w 1967 roku "REGLE" odniosły wiele sukcesów: I miejsce na Międzwojewódzkiej Scenie Amatora w Kielcach; I miejsce (pierwszy raz przed zespołem "HYRNI") na przeglądzie zespołów Studenckich; wyróżnienie na III Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem oraz udział w Ogólnopolskich Spotkaniach Artystycznych w Lublinie. Jesienią 1967 roku kierownictwo organizacyjne "REGLE" obejmuje Franciszek Soból, a artystyczne - Stanisław Lassak (Helios)

W wielu wspomnieniach z tego okresu mówi się o konflikcie między "HYRNYMI", a "REGLAMI". Prawdę mówiąc - konfliktu takiego nigdy nie było między członkami tych Zespołów. Owszem - istniał ostry konflikt między ZSP, które było patronem "HYRNYCH", a ZMW, które chlubiło się "REGLAMI". Dlatego "REGLE" nigdy nie wyjechały za granicę, bo jako zespół studencki musiały mieć wtedy błogosławieństwo Rady Naczelnej ZSP. Połączenie zespołów było świetnym posunięciem i stało się bardzo mocnym fundamentem dla trwającej do dziś potęgi Góralskiego Zespołu "SKALNI". Była ona budowana już wspólnie przez studencką rodzinę góralską.

Wróćmy do chronologii. Po pamiętnych "wypadkach marcowych" zespoły studenckie nie miały wzięcia - "SKALNI" nie koncertowali też zbyt wiele, ale dzięki temu całą jesień 1968 roku mogli poświęcić na przygotowanie nowego programu. Z tym programem Zespół wystąpił na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich

w Zakopanym w 1969 roku i zdobył II miejsce ("Srebrną Ciupagę"). Po tym wielkim sukcesie kierownictwo Zespołu objął Karol Stoch.

Rok 1970 zapisał się udanymi występami we Francji i Anglii oraz licznymi koncertami w Polsce. Jesienią następuje kolejna zmiana we władzach Zespołu – kierownictwo organizacyjne obejmuje Andrzej Karpieł, a artystyczne Franciszek Naglak. W 1971 roku koncerty w Polsce i w Bułgarii oraz początek przygotowań do Festiwalu Kultury Studentów PRL. To okres dobrej współpracy Zespołu "SKALNI" z ZSP, głównie za sprawą pełnej inicjatywy i góralskiej pasji Barbary Wójcikiewicz - wiceprzewodniczącej Rady Uczelnianej ZSP przy WSR. Jesienią 1971 roku WSR zatrudniła na stanowisku kierownika Zespołu "SKALNI" Stanisława Budzińskiego (pełnił tę funkcję do 1978 r.). Sprawy artystyczne prowadził dalej, aż do 1979, Franciszek Naglak (choć nie zawsze był na afiszu). Rok 1972, rok Jubileuszu 20 – lecia Zespołu "SKALNI" przyniósł kolejne sukcesy: Najwyższa nagroda Ogólnopolskiego Przeglądu Zespołów Folklorystycznych "Terpsychora 72", czyli Grand Prix V Festiwalu Kultury Studentów PRL; "Specjalna Ciupaga Dziennikarzy" na Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem; udane występy w Czechosłowacji. Z okazji jubileuszu "SKALNI" zostają odznaczeni: Złotą Odznaką "Zasłużony dla Akademii Rolniczej" (w 1972 r. WSR została Akademią Rolniczą), oraz Złotą Odznaką Zrzeszenia Studentów Polskich. W 1973 roku (przedłużenie obchodów jubileuszowych) "SKALNI" zostają uhonorowani Złotą Odznaką "Za zasługi dla Ziemi Krakowskiej" oraz specjalną nagrodą Prezydium WRN w Krakowie za osiągnięcia w dziedzinie upowszechniania kultury. W przeglądzie studenckich zespołów zdobywają wielką nagrodę "Złoty Lajkonik". Do tego dodać trzeba występy w Szwecji oraz Republice Federalnej Niemiec. Jesienią utworzona zostaje Rada Artystyczna Zespołu, którą przez rok kierował Franciszek Bachleđa-Księdzularz. Rok 1974 to liczne wyjazdy zagraniczne – ZSRR, Węgry, Austria, Francja i Hiszpania. W Hiszpanii "SKALNI" wzięli udział Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Guadalajara - zdobyli Nagrodę Specjalną. Rok 1975 - sukcesy krajowe: Nagroda Ogólnopolskiego Przeglądu Zespołów Artystycznych – "AGRARIA 75" i "Złoty Liść Jesieni Tatrzańskiej" na MFFZG w Zakopanem. Rok 1976 - był znów bardzo płodny w wyjazdy zagraniczne - ZSRR, Czechosłowacja, Jugosławia, Grecja i Turcja. W Turcji (Efez) na Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym Zespół zdobywa I Nagrodę "Złota Artemida".

W 1977 roku Zespół "SKALNI" obchodził 25 - lecie. Z tej okazji było wiele koncertów i Złota Odznaka miasta Krakowa. Na Festiwalu w Zwoleniu Zespół zdobył "Kryształowy Puchar". W 1978 roku oprócz licz-

nych występów w kraju Zespół miał także koncerty w Czechosłowacji i na Cyprze. Jesienią kierownictwo Zespołu "SKALNI" objął Bogdan Wawrzęńczyk. Następny, 1979 rok przynosi kolejną nagrodę Międzynarodowego Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanym - "Złoty Liść Jesieni Tatrzańskiej". Latem Zespół koncertuje we Francji i Włoszech. Jesienią Andrzej Jakubiec objął artystyczne kierownictwo Zespołu.

W związku z tym, że do Zespołu co roku przybywali nowi członkowie, których w większości przypadków trzeba było uczyć podstaw tańca i śpiewu, od roku 1976 roku zaczęli pracować w Zespole instruktorzy. Byli nimi wybijający się członkowie Zespołu, najczęściej po dodatkowych kursach instruktorskich. Instruktorzy wraz z kierownikiem artystycznym tworzyli Radę Artystyczną Zespołu. W latach 1976 – 1980 instruktorami w Zespole "SKALNI" byli: Władysław Trebunia-Tutka, Stanisław Graca, Anna Naglak, Jerzy Cyszczkoń, Anna Sichelska, Stanisława Szostak, Andrzej Jakubiec i Jan Karpieł "Bulecka".

W roku 1980 Zespół występował w Jugosławii i CSRS, a w kraju podczas Międzynarodowego Festiwalu Studenckich Zespołów Folklorystycznych w Sosnowcu zdobył III nagrodę i Puchar – "Za autentyzm prezentowanego programu", oraz "Za konsekwentne trwanie przy odwiecznych wartościach folkloru i godne kultywowanie tradycji ojców". Jesienią kierownictwo Zespołu "SKALNI" obejmuje Ryszard Gaska – stanowisko to piastował aż do jesieni 1999 roku.

Rok 1981 - "SKALNI" zdobyli I miejsce w konkursie zespołów kołędniczych w Bukowinie Tatrzańskiej i I miejsce – "Złota Spinka" na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu. Z powodu "gorącego czasu" w Polsce, Zespół nie wyjechał za granicę. Również w 1982 roku, także nie było wyjazdów ze względu na stan wojenny. W konkursie tańca zbójnickiego w Bukowinie Tatrzańskiej "SKALNI" zdobyli I nagrodę. W tymże roku SZSP (niezbyt udany następca Zrzeszenia Studentów Polskich) przestało być patronem Zespołu. Od tej chwili "SKALNI" są Studenckim Zespołem Góralskim Akademii Rolniczej w Krakowie. Oczywiście - Zespół ma niezmiennie międzyuczelniany charakter, jest otwarty dla studentów wszystkich krakowskich uczelni. Władze Akademii Rolniczej rozumiejąc dobrze wychowawczo - edukacyjną rolę Zespołu "SKALNI" starają się tworzyć dla jego działalności jak najlepsze warunki. Zespół otrzymał siedzibę, którą członkowie Zespołu urządzili "z góralską zmysłnością i smakiem". Dziś jest ona miejscem licznych spotkań i "posiadów". Rok 1983 - Zespół koncertował w Grecji, a na Festiwalu Górali Pol-

skich w Żywcu zdobył II nagrodę. Rok 1984 – koncerty w Bułgarii i na Węgrzech. Rok 1985 – I miejsce - "Złota Spinka" na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu oraz 2 wyjazdy zagraniczne: Czechosłowacja oraz Holandia. Rok 1986 – upłynął pod znakiem występów w kraju i za granicą – NRD, Austria i Belgia. Rok 1987 – w konkursie tańca zbójnickiego w Bukowinie Tatrzańskiej "SKALNI" zajęli I miejsce. Koncertują w Holandii i Belgii. Rok 1988 – koncerty we Lwowie. Rok 1989 – zwycięstwo w konkursie "zbójników" w Bukowinie Tatrzańskiej i koncerty w Szkocji i w Kownie (Litwa).

1990 rok – "SKALNI" kolejny raz na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu zdobywają I miejsce i "Złotą Spinkę". Koncertowali na Sycylii oraz na Słowacji. Rok 1991 upływał pod znakiem przygotowań nowych programów oraz jubileuszu 40-lecia Zespołu. Rok 1992 – obchody jubileuszowe ukoronowane zdobyciem I miejsca - "Złota Ciupaga" na Międzynarodowym Festiwalu Folkloru Ziem Górskich w Zakopanem. Koncerty we Francji. W następnym roku ponownie wyjechali do Francji. Rok 1994 - występy w Hiszpanii, Rumunii oraz Belgii. Rok 1995 – I miejsce w konkursie tańca zbójnickiego w Bukowinie Tatrzańskiej, I miejsce w konkursie kapel w Nowym Targu, I miejsce w konkursie kapel podczas Jesieni Tatrzańskiej w Zakopanem. Koncerty we Włoszech. Rok 1996 – I miejsce w konkursie tańca zbójnickiego w Bukowinie Tatrzańskiej, a na Festiwalu Górali Polskich w Żywcu grad nagród: Zespół zajmuje II miejsce, zaś kapela i zespół śpiewaczy I miejsca. Ponadto "SKALNI" koncertowali także w Rumunii.

Rok 1997- Uroczysty jubileusz 45-lecia "SKALNYCH" – pierwsza część podczas "Jesieni Tatrzańskiej w Zakopanem" druga - w listopadzie w Krakowie, gdzie odbył się piękny koncert i nie mniej udane posiedzenia. Było to ogromnie miłe spotkanie młodych i starych (dawnych) członków Zespołu. Rok 1998 - "SKALNI" z wielkim powodzeniem wystąpili podczas "Tygodnia Kultury Beskidzkiej" w Wiśle. Rok 1999 – II miejsce w konkursie tańca zbójnickiego w Bukowinie T. Jesienią tego roku Ryszard Gaska po 20 - letnim, doskonałym prowadzeniu Zespołu "SKALNI" przekazał pałeczkę nowemu kierownikowi, którym został Józef Brzuchacz.

W okresie od 1981 – 1999 roku kolejno kierownikami artystycznymi Zespołu "SKALNI" byli: Andrzej Jakubiec, Jerzy Czyszczon, Janina Maciata, Stanisław Łukaszczyk, Stanisława Trebunia-Tutka i Józef Brzuchacz.

Funkcję instruktorów pełnili: Robert Sroka, Stanisława Szostak, Anna Karpiel, Anna Lubelska, Hanna Maciata, Andrzej Skupień, Krzysztof Trebunia-

Tutka, Stanisława Gał, Helena Rusnak i Marta Zagórska. W tym czasie przygotowali wraz z Zespołem następujące widowiska obrzędowe: "Jaselka góralskie", "Zielone Świątki", "Na hali", "Wesołe góralski" i "U zbójników". Widowiska te były wielokrotnie wystawiane na scenach całej Polski.

Rok 2000 – Udział w Tygodniu Kultury Beskidzkiej w Wiśle, oraz w Międzynarodowym Festiwalu Folklorystycznym w Miskolcu na Węgrzech. Rok 2002 – I miejsce w konkursie śpiewu na "Sabałowych Bajaniach" w Bukowinie Tatrzańskiej, udział w Festiwalu "Polska Wiosna w Mołdawii" w Kiszyniowie oraz trwające od poprzedniego roku przygotowania do obchodów

**Wielkiego Jubileuszu 50 – LECIA
Góralskiego Zespołu "SKALNI".**

W jubileuszowym roku Studenckim Zespołem "SKALNI" kieruje Józef Brzuchacz i Rada Artystyczna w składzie: Marta Zagórska, Barbara Stoch i Andrzej Naglak.

Na tym kończę ten krótki rys historyczny, zdając sobie sprawę z jego niedoskonałości. Nie napisałem bowiem o ogromnej liczbie koncertów krajowych, które Studencki Zespół Góralski dawał na przeglądach i festiwalach oraz "z okazji i ku czci" - w wielkich salach koncertowych i teatralnych, w klubach robotniczych i wiejskich, w halach fabrycznych i w plenerze (szacuje się, że było ich ponad 1500), które rozślawiały folklor Podhala. Nie napisałem, że w przez sale prób w drodze na scenę przewinęło się przez 50 lat ponad 2000 dziewcząt i chłopców z góralskich dziedzin, że Zespół był dla nich lekarstwem na tęsknotę za domem, był pomocą w pierwszych, trudnych kontaktach z Uczelnią i wielkim miastem, że uczył ich życia w gromadzie, uczył odpowiedzialności, dyscypliny i organizacji. Nie napisałem nic o roli edukacyjnej Zespołu, a była i jest ona ogromna. Mam tu na myśli edukację ogólną i folklorystyczną. Tę pierwszą członkowie Zespołu zdobywali występując w całej Polsce i prawie we wszystkich krajach Europy – do roku 1990 niewielu studentów miała takie możliwości. Nie mniej ważna jest edukacja folklorystyczna - wiele góralskich dziewcząt i chłopców, nie mówiąc o "ceperskich", tak na dobrą sprawę dopiero w Zespole poznało, a potem doskonalilo folklor Podhala. Zespół pokazał im jego wielką wartość, pokazał, że dorobek kulturalny górali to wielki wkład w kulturę narodową Polski, że może być on powodem do dumy. Nie napisałem też o roli kulturotwórczej Zespołu, choć temat ten jest przedmiotem 2 prac magisterskich na Uniwersytecie Jagiellońskim, których autorkami są były członkinie "SKALNYCH" – Anna Naglak i Janina

Maciata. Nie napisałem o członkach Studenckiego Zespołu Góralskiego, którzy po odejściu z Zespołu prowadzili i prowadzą nadal, często założone przez nich samych, zespoły na Podhalu, a nawet w Nowej Hucie. Spośród wielu wspomnę tylko **Michała Bobaka**, który w Nowym Targu utworzył świetny zespół "Śwarni" i **Kazimierza Lassaka (Marysioka)**, który wraz ze swoją żoną **Anną** założyli przed ćwierć wiekiem i prowadzą do dziś Góralski Zespół "Hamernik" w Nowej Hucie. Nie poruszyłem jeszcze całego mnóstwa problemów, bo to jest temat na obszerną monografię. Zespół "SKALNI" to przecież fenomen na skalę światową. Nigdzie nie ma bowiem takiego zespołu folklorystycznego jak "SKALNI", który w oddaleniu od swego regionu przez 50 lat pielęgnuje z wielką pieczołowitością tradycję ojców, odkrywa ją na nowo dla szerokiej publiczności zachowując przy tym wysoki poziom artystyczny.

*Świętujmy wszyscy jubileusz naszego, wspaniałego
Studenckiego Zespołu Góralskiego "SKALNI"*

Andrzej Pawłowski
(członek Zespołu w latach 1960–70)

Od Autora

Podczas pisania historii "SKALNYCH" korzystałem z dokumentów udostępnionych mi przez kierownictwo Zespołu. Bardzo cenne informacje uzyskałem od **Kazia Urbańczyka**, który na stronie internetowej <http://www.cyf-kr.edu.pl/~z4urbanc/litera/HYRNI.html> wspaniale opisał historię od 1952 – 1969 r. Warto na tę stronę zajrzeć. Bardzo pomogła mi też praca **Leszka Lewickiego-Rogali**. Pełnymi garściami korzystałem z pracy magisterskiej pt. "Kulturotwórcze i wychowawcze funkcje Studenckiego Zespołu Góralskiego SKALNI" napisanej przez **Annę Naglak**. Pomocna była też rozmowa z długoletnim kierownikiem Zespołu **Ryszardem Gąską** i liczne dysputy z aktualnym kierownikiem **Józefem Brzuchaczem** oraz **Franciszkiem Naglakiem**. Wszystkim bardzo serdecznie dziękuję. Myślę, że kiedyś staraniem wspaniałomyśnej Akademii Rolniczej i pracy członków Zespołu powstanie wielka monografia naszego Zespołu "SKALNI" (A.P.)

Zjazdy, seminaria, konferencje

X Jubileuszowa Szkoła Zimowa Hodowców Bydła

Zakopane, 18-22 marca 2002 r.

X Jubileuszowa Szkoła Zimowa Hodowców Bydła tradycyjnie odbyła się w Zakopanem w Ośrodku Wypoczynkowym "Bankowiec" w dniach 18-22 marca 2002 roku. Szkołę zorganizowała Katedra Hodowli Bydła AR w Krakowie przy współpracy i udziale Krakowskiego Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego, Klubu Profesorów Hodowli Bydła i Instytutu Zootechniki w Balicach. Organizatorem Szkoły był prof. dr hab. Jan Szarek, a sekretarzem mgr inż. Justyna Żychlińska. W związku z Jubileuszem X-lecia Szkoły, która weszła na stałe do kalendarza spotkań polskich hodowców bydła, jej rozpoczęcie zaszczylił prof. dr hab. Zbigniew Ślipek, JM Rektor AR w Krakowie, prof. dr hab. Jerzy Niedziółka Dziekan Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt oraz dr hab. Władysław Migdał Prodziekan w/w Wydziału i równocześnie Przewodniczący Krakowskie-

go Koła Polskiego Towarzystwa Zootechnicznego. Jubileusz zorganizował prof. dr hab. Tadeusz Szulc, JM Rektor AR we Wrocławiu a równocześnie Prezydent Klubu Profesorów Hodowli Bydła.

Podczas uroczystego otwarcia Szkoły, jej organizatorzy otrzymali wyrazy uznania i podziękowania w formie listów i adresów z gratulacjami, dyplomów oraz upominków okolicznościowych od władz poszczególnych Uczelni i Instytutów, biorących udział w Szkołach.

Sądząc po liczbie uczestników (w tym roku aż 165 osób), Szkoła wykazuje tendencje rozwojowe i cieszy się niesłabnącym powodzeniem. Kolejne Szkoły, a zwłaszcza X Szkoła, stały się swego rodzaju forum wymiany poglądów między nauką a praktyką hodowlaną pomiędzy ośrodkami naukowymi w kraju i za granicą, między młodą i starą kadrą hodowców teoretyków i praktyków, między środowiskiem hodowców a środowiskami współpracującymi takimi jak: weterynaria, żywienie zwierząt, genetyka, technologia rolnicza, czy w końcu ekonomika produkcji zwierzęcej. Reprezentanci w/w dyscyplin jako wykładowcy poszerzali i pogłębiali wiedzę hodowców bydła. Zajęcia prowadzone w ramach Szkoły spełniły również ważną rolę integrującą

środowisko zootechniczne wokół problemów nowoczesnej hodowli i technologii chowu bydła.

W czasie 5-ciu dni zajęć Szkoły Jubileuszowej, jej uczestnicy wysłuchali 31 referatów przedstawionych w ramach 10-ciu sesji tematycznych, oraz zapoznali się z 47 naukowymi pracami oryginalnymi zaprezentowanymi w formie posterów przedstawionych w trakcie 9-ciu sesji plakatowych. Zarówno referaty, jak i prace naukowe wydrukowano w wydawnictwach Instytutu Zootechniki w Balicach, które to jako pomoce do zajęć wręczano uczestnikom Szkoły. Dzięki temu referenci przedstawili w swoich wystąpieniach tezy referatów, a zaoszczędzony czas można było przeznaczyć na dyskusję, która zdominowała tegoroczne obrady.

Ponadto jeden z wieczorów poświęcono na tzw. "Spotkanie nauki z praktyką", które wzbudziło ogromne zainteresowanie i przerodziło się w swego rodzaju sejmik hodowców bydła. Zebrani uczestnicy Szkoły m.in. negatywnie ocenili stan polskiego rolnictwa, a zwłaszcza jego sytuację kryzysową, wynikającą z braku opłacalności większości gałęzi produkcji rolniczej. Dowodem na to jest utrata przez Polskę samowystarczalności żywnościowej, postępujący spadek pogłowia bydła, a zwłaszcza krów, objęcie kontrolą użytkowości mlecznej tylko 10% populacji krów i inseminacją zaledwie 80% krów. Ograniczenie populacji aktywnej do 419 tys. krów powoduje zmniejszenie skali testowania młodych buhajów i późnicę ich oceny na dostatecznej liczbie córek. Programy hodowlane powinny być zmodyfikowane tak, aby były efektywne. Warunkiem tego jest zwiększenie kontroli użytkowości mlecznej krów do poziomu około 30% populacji, tj. do ok. 1 mln. Aby to było realne, należy m.in. opracować ogólnokrajowy program rozwoju hodowli bydła, który powinien zagwarantować opłacalną produkcję bydłą. Uczestnicy Szkoły za szczególnie ważny problem uznali stopień zorganizowania się hodowców bydła i konieczność stworzenia silnej reprezentacji hodowców w formie związku hodowców. Ich zdaniem zarządzanie hodowlą bydła powinien wziąć w swoje ręce samorząd hodowców (związek). Warunkiem jednak przejęcia kompetencji od państwa przez związek jest zorganizowanie się hodowców bydła.

Problemy poruszone w toku dyskusji zostały szczegółowo przedstawione przez Panią Redaktor Zofię Pietrzak w artykule pt. "X Zimowa Szkoła Hodowców Bydła" opublikowanym na łamach "Przeglądu hodowlanego", nr 5/2002 (maj), s. 32-33, do którego odsyłam wszystkich, których interesuje tematyka X Jubileuszowej Szkoły Zimowej w zarysie przedstawiona powyżej.

Prof. dr hab. Jan Szarek

Konferencja Naukowa "Nowe trendy w organizacji hodowli i rozrodu koni w Polsce"

Kraków, 6-7 września 2002 r.

SŁOWO WSTĘPNE

Minęły trzy lata od zorganizowania przez Katedrę Hodowli Koni Akademii Rolniczej w Krakowie Międzynarodowego Sympozjum na temat "Aktualne kierunki hodowli i użytkowania koni w Europie". Jest to wystarczający okres czasu, aby wyciągnąć wnioski z ustaleń, które wówczas sformułowano w ramach szczegółowej dyskusji po zakończeniu obrad w pięciu realizowanych sesjach naukowych.

Z uwagi na bieg czasu i dynamikę zmian zachodzących w zakresie hodowli i chowu koni w naszym kraju powzięto decyzję o zorganizowaniu konferencji naukowej o podobnym charakterze tematycznym odnoszącym się jednak wyłącznie do problematyki polskiej. Stąd też obecna konferencja ma celowo zasięg krajowy, aby można było szczegółowo omówić problemy własne.

Celem podstawowym konferencji jest omówienie zagadnień o charakterze naukowym, które odnoszą się do problematyki ogólnohodowlanej, treningu koni, fizjologicznych uwarunkowań wydolności wyczynowej, odchowu i selekcji ogierów i klaczy jak też rozwoju hodowli nowych ras koni w Polsce.

Drugim aspektem konferencji jest przedstawienie szczegółowe problematyki związanej z biologicznymi uwarunkowaniami wartości rozrodowej ogierów oraz organizacji rozrodu koni w Polsce, gdyż problem ten wywołuje wiele kontrowersyjnych dyskusji. Chcąc spularyzować te kontrowersje należy oprzeć się w dyskusji na konkretnych materiałach. Opracowania z tego zakresu były w większości realizowane w ramach projektu badawczego finansowanego przez Komitet Badań Naukowych nr G 5 P06 D 02317. Tę część konferencji można by zatem traktować jako element sprawozdawczy.

Trzecią i wyłącznie krajową sprawą jest potrzeba skonfrontowania wielu poglądów z przedstawicielami praktyki, którzy mają swoje stanowisko w tym zakresie i winni mieć również możliwość publicznego jego wygłoszenia.

Przeglądając wstęp do organizowanego przed trzema laty Sympozjum nasuwa mi się wiele pytań i wątpliwości. Z tych też powodów pozwolę sobie zacytować ostatni z niego akapit. Cytuję "...Przeobrażenia o podobnym jak w Polsce charakterze miały miejsce w wielu krajach Europy Zachodniej, a obecnie przebiegają również w innych sąsiednich krajach, które zmieniają swe oblicze gospodarcze. Z tego też względu podjęto

w ramach organizowanego Sympozjum dyskusję nad zagadnieniami związanymi z aktualnymi problemami hodowli koni w Europie z nadzieją, że będzie to przyczynkiem do wejścia w procesy transformacji we właściwym kierunku w odniesieniu do organizacji hodowli i chowu koni w Polsce". W kontekście tego zdania rodzą się różnorodne refleksje – czy wyciągnęliśmy właściwe wnioski z przeobrażeń zachodzących wcześniej w Europie Zachodniej? Czy transformacja w zakresie hodowli i chowu koni będzie właściwym torem? Czy określamy odpowiednie kierunki przeobrażeń w hodowli koni w Polsce? A w końcu dokąd zmierzamy i co chcemy osiągnąć?

Te pokrótce przedstawione problemy, które nurtują organizatorów reprezentujących zarówno środowisko naukowe jak też Polski Związek Hodowców Koni przesądziły o konieczności podniesienia tych kwestii na forum publicum w grupie kompetentnych osób. Jeśli organizowana konferencja przyczyni się do rozwiązania przynajmniej części spraw będzie to bardzo satysfakcjonujące zarówno dla środowiska naukowego i hodowlanego jak też dla jej organizatorów.

Prof. dr hab. Kazimierz Kosiniak-Kamysz

W dniach 6 – 7 września bieżącego roku zorganizowana została przez Katedrę Hodowli Koni Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt Akademii Rolniczej w Krakowie Konferencja Naukowa poświęcona analizie zjawisk następujących w organizacji hodowli i chowu koni w Polsce w związku ze zmieniającą się sytuacją społeczno-gospodarczą, która nastąpiła na przełomie lat 1980-90. Konferencja zorganizowana została przez zespół pracowników Katedry Hodowli Koni, którym kieruje od 10 lat prof. dr hab. Kazimierz Kosiniak-Kamysz. Badania w zakresie rozrodu koni przeprowadzono w ramach projektu badawczego finansowanego przez KBN, z tego też projektu pokryto koszty wydania materiałów konferencyjnych. Współorganizatorami konferencji były: Polskie Towarzystwo Zootechniczne, Polski Związek Hodowców Koni oraz Agencja Własności Rolnej Skarbu Państwa, które to instytucje wsparły konferencję finansowo.

Interesującym był sam zamysł zorganizowania konferencji o tej tematyce w czasie, kiedy następują ważne na polskiej hodowli przemiany, w tym zakresie. Tematyka ta nie jest działem przypadku, a wynika z głębokich potrzeb środowiskowych. Podjęcie tych problemów jest wynikiem doświadczenia głównego jej organizatora prof. dr hab. Kazimierza Kosiniaka-Kamysza, który wraz z zespołem swoich współpracowników nakreślił jej ramy ujęte w czterech sesjach naukowych obejmujących następujące zagadnienia:

1. **Biologia i biotechnika rozrodu**
2. **Fizjologia koni**
3. **Selekcja i odchów ogierów i klaczy**
4. **Nowe rasy i trening koni**
w ramach których prowadzący je moderatorzy:
 1. **Prof. dr hab. Stefan Wierzbowski**
 2. **Prof. dr hab. Tomasz Janowski**
 3. **Prof. dr hab. Henryk Geringer de Oedenberg**
 4. **Prof. dr hab. Marian Kaproń i prof. dr hab. Sławomir Pietrzak**byli również prezenterami referatów wiodących wprowadzających w problematykę każdej danej sesji. Wiodące referaty dotyczyły
 1. Biologicznych uwarunkowań wartości rozrodowej ogierów - prof. dr hab. Kazimierz Kosiniak-Kamysz
 2. Nowych nieinwazyjnych metod diagnozowania ciąży u koniowatych - Prof. dr hab. Tomasz Janowski
 3. Wartości hodowlanej ogierów z zakładów treningowych ocenionej metodą BLUP-animal model w okresie 1977-2000 - Prof. dr hab. Henryk Geringer de Oedenberg
 4. Próby oceny dotychczasowego stanu hodowli koni w Polsce oraz określenia zasad prowadzenia pracy hodowlanej w aktualnych warunkach polityczno-społeczno-ekonomicznych - Prof. dr hab. Marian Kaproń
 5. Próby określenia aktualnych trendów w hodowli koni trakeńskich i wielkopolskich - Prof. dr hab. Sławomir Pietrzak

Istotą tej konferencji a może i modyfikacją było połączenie aspektów naukowych z problemami, jakie dotyczą hodowli i chowu koni zarówno w sektorze państwowym reprezentowanym przez AWRSP jak też rozwijającym się sektorze prywatnym.

Konferencja została oficjalnie otwarta przez JM Rektora Akademii Rolniczej w Krakowie prof. dr hab. Zbigniewa Ślipka z udziałem dwóch prorektorów prof. dr hab. Jerzego Niedziółki i dr hab. Czesława Nowaka oraz Dziekana Wydziału Hodowli i Biologii Zwierząt prof. dr hab. Franciszka Borowca, którzy w swoich wystąpieniach podkreślili jej rangę, koncepcyjność tematyczną i znaczenie dla dalszego rozwoju i hodowli koni, które ciągle należą w Polsce do najbardziej atrakcyjnych gatunków zwierząt gospodarskich, co ma istotne znaczenie dla pozycji naszego kraju na forum międzynarodowym

Po części oficjalnej otwierającej konferencję prof. dr hab. Maria Kulisa przedstawiła charakterystykę dorobku i osiągnięć Katedry Hodowli Koni na przestrzeni lat 1968-93, do kiedy katedrą kierował prof. dr hab. Erazm Brzeski.

Prof. dr hab. Kazimierz Kosiniak-Kamysz przedstawił z kolei zagadnienia związane z rozwojem katedry, badań naukowych oraz bazy dydaktyczno-badawczej

w okresie ostatniego dziesięciolecia, w którym objął kierownictwo Katedry Hodowli Koni. Po tej interesującej prezentacji nastąpiła uroczysta chwila podziękowań i wręczenia kwiatów seniorowi Katedry Hodowli Koni prof. dr hab. Erazmowi Brzeskiemu.

W konferencji uczestniczyło około 100 osób, wśród których doskonale zintegrowali się reprezentanci nauki ze wszystkich jednostek naukowych, a głównie katedr hodowli koni uczelni rolniczych oraz instytutów resortowych, dyrektorzy i zarządcy Stad Ogierów AWRSP, dyrektorzy stadnin koni zarówno państwowych jak i prywatnych oraz hodowcy zrzeszeni w ramach PZHK wraz z dyrekcją i zarządem tej instytucji.

W ramach czterech sesji naukowych przedstawiono około 80 referatów o problematyce związanej z hodowlą i oceną wartości użytkowej koni w Polsce, perspektywami jej dalszego rozwoju, formalnej egzystencji nowych ras koni w Polsce a także reorganizacji jednostek hodowlanych i restrukturyzacji Stad Ogierów oraz zmian w systemie organizacji rozrodu koni w Polsce. Ten szczególnie ważki problem został omówiony na oddzielnym posiedzeniu w gronie dyrektorów i zarządców SO AWRSP z udziałem dyrekcji Oddziału Terenowego AWRSP w Warszawie Prezesa PZHK i Dyrektorów SO oraz Przewodniczącego zespołu powołanego przy Ministerstwie Rolnictwa i Rozwoju Wsi ds. opracowania strategii rozwoju hodowli koni w Polsce. W trakcie tej ważkiej dyskusji poruszono bardzo trudne, ale również konieczne do rozwiązania problemy, w czym podjęły się równocześnie współpracować PZHK i AWRSP.

Konferencja była zatem zacznym do podjęcia tych ważnych działań stwarzając podstawy do konfrontacji wielu poglądów.

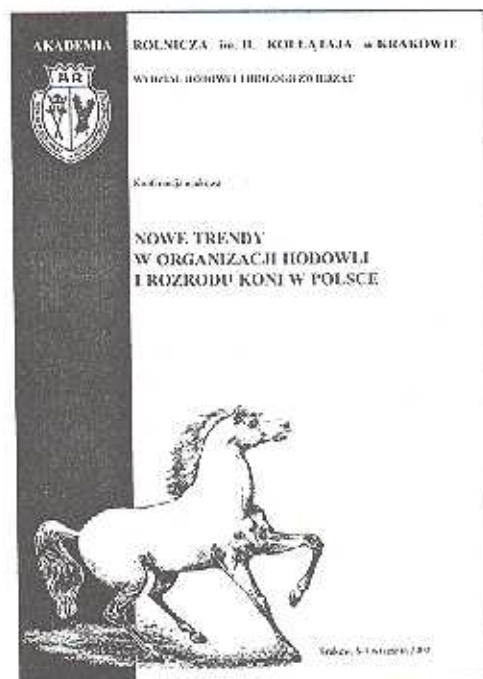
Po zakończeniu obrad pierwszego dnia odbyło się plenerowe spotkanie towarzyskie na terenie stacji dydaktyczno-badawczej Katedry Hodowli Koni w Rząscu, w którym pomimo kaprysów pogody przy ognisku i cygańskiej muzyce toczyły się dalsze rozmowy o koniach, bo jakież inne tematy w tym gronie mogłyby być bardziej interesujące.

Sesje naukowe, które odbyły się w dniu następnym obejmowały obszerną tematykę i gdyby nie limitowany czas trwały by do dnia następnego.

Organizatorzy konferencji wydali drukiem materiały pod jej tytułem, które obejmują streszczenia wszystkich prezentowanych prac i stanowią cenny zbiór informacji zarówno z obszaru nauki jak też praktyki hodowlanej.

Kończąc konferencję organizatorzy złożyli podziękowania wszystkim uczestnikom, a przede wszystkim prezentatorom referatów żywiąc nadzieję, że ich wysiłki przyniosą efekty w osiąganiu postępu hodowlanego.

Podziękowania organizatorom złożył Prezes PZHK, wcześniej uczynili to reprezentanci AWRSP a w imieniu zespołów naukowych prowadzący obrady dwóch ostatnich sesji.

Z konferencji tej wypływa wiele uwag i wniosków, rodzą się refleksje nad zagadnieniami bieżącymi i przyszłymi. Nutka optymizmu wynikać może z faktu, że tak wielu osobom ze świata nauki i praktyki tak bardzo zależy, aby w hodowli koni działało się dobrze i aby Polska dalej w konie była bogata i umiejętnie to wykorzystywała.

Z uznaniem dla organizatorów

Dyrektor AWRSP
Miroslaw Helta

Prezes PZHK
Andrzej Woda

Konferencja Naukowa "Ochrona roślin przed chorobami i szkodnikami w ogrodach botanicznych"

Kraków, 16-17 września 2002 r.

W dniach od 16 do 17 września 2002 roku odbyła się kolejna konferencja pt. "Ochrona roślin przed chorobami i szkodnikami w ogrodach botanicznych", zorganizowana wspólnie przez Katedrę Ochrony Roślin AIR w Krakowie oraz Ogród Botaniczny UJ.

Inicjatorami tej jak i poprzedniej konferencji byli prof. dr hab. Kazimierz Wiech oraz prof. dr hab. Bogdan Zemanek - dyrektor Ogródu Botanicznego. Konferencja miała miejsce tym razem w pięknie odrestaurowanych salach budynku ogrodu przy ul. Kopernika.

W trakcie dwudniowego spotkania wygłoszono siedem referatów oraz zaprezentowano 18 posterów o bardzo różnorodnej tematyce.

Wiodącym zagadnieniem były wyniki badań dotyczące szrotówka kaszlanowcowiaczka (*Cameraria ohridella*), nowego dla Polski szkodnika kasztanowca białego, które zaprezentowali profesorowie Gabriel Łabanowski (Inst. Sadownictwa i Kwaciastwa - Skierniewice), Tadeusz Baranowski (AR Poznań) oraz Kazimierz Wiech, który omówił zagadnienia związane z biologią i szkodliwością tego motyla. Szczególne zainteresowanie wzbudziły wyniki mówiące o liczebności szrotówka: w 1 kg ściółki zebranej jesienią może się znajdować nawet 7000 poczwerek, z których wiosną wyleci ponad 4000 motyli, a te złożą ok. 80 000 jaj! Prof. Łabanowski przedstawił nową metodę ratowania drzew polegającą na wstrzykiwaniu do pnia imidachlopidu - systemicznego preparatu wnikającego m.in. do liści, a prof. Baranowski zaproponował opryskiwanie wiosną ściółki pod drzewami preparatem opartym na diazynie.

W wielu opracowaniach przedstawiono biologię i szkodliwość wielu ważnych chorób i szkodników występujących w ogrodach botanicznych, wśród których na szczególną uwagę zasługują prace wykonywane wspólnie przez p. dr Marię Bartyńską z AR oraz mgr Marię Uzarowicz z Ogrodu Botanicznego, dotyczące identyfikacji oraz biologii i zwalczania grzybów atakujących storczyki w Ogrodzie Botanicznym.

Zwienieczeniem pierwszego dnia obrad było spotkanie towarzyskie w trakcie którego Alicja Zięba oraz Kazimierz Wiech przedstawiły specjalnie przygotowany program artystyczny pt. "Gorce w poezji i fotografii".

Drugi dzień obrad wypełniła sesja posterowa, w czasie której każdy z prezentujących poster miał okazję do krótkiego (5-10 minut) zaprezentowania swojej pracy. Niektóre postery wzbudziły duże zainteresowanie, a uczestnicy sesji prowadzili z autorami ożywioną dyskusję.

Plonem konferencji jest kolejny zeszyt zawierający prace napisane w języku angielskim i ocenione przez recenzentów.

Kolejna konferencja odbędzie się w czerwcu 2004 roku i będzie miała międzynarodowy charakter.

Prof. Kazimierz Wiech

II Międzynarodowa Konferencja Naukowa "Toksyczne substancje w glebie - źródła i wpływ na rośliny"

Kraków-Krynica, 16-18 września 2002 r.

Była to już druga konferencja cykliczna dotycząca problemów związanych z obecnością i oddziaływaniem w środowisku substancji toksycznych, głównie metali ciężkich i toksycznych substancji organicznych (dioksyn, polichlorowanych bifenyli, analogów WWA). Konferencję zorganizowała Katedra Chemii Rolnej Akademii Rolniczej w Krakowie przy współdziałaniu Oddziału Krakowskiego Polskiego Towarzystwa Inżynierii Ekologicznej. W skład Komitetu Organizacyjnego Konferencji, obok pracowników naszej Katedry, weszli przedstawiciele Katedr Agrochemii i Żywności Roślin Czeskiego Uniwersytetu Rolniczego w Pradze, Uniwersytetu Rolniczo-Leśnego im. Mendla w Brnie (Czechy) oraz Słowackiego Uniwersytetu Rolniczego w Nitrze, z którymi Katedra nasza od wielu lat realizuje współpracę naukową.

W konferencji wzięto udział 49 osób. Uczestnicy reprezentowali Akademię Rolniczą w Krakowie, Lublinie i Wrocławiu, Akademię Techniczno-Rolniczą w Bydgoszczy oraz inne ośrodki akademickie: Uniwersytet Warmińsko-Mazurski, Uniwersytet Rzeszowski, Politechnikę Białostocką i Politechnikę Śląską w Gliwicach, Instytut Nauk Rolniczych w Zamościu oraz instytuty PAN: Katalizy i Chemii Powierzchni w Krakowie oraz Podstaw Inżynierii Środowiska w Zabrze. W Konferencji uczestniczyli także przedstawiciele wspomnianych Uniwersytetów Rolniczych z Czech i Słowacji oraz Instytutu Użytków Zielonych i Rolnictwa Górskiego z Bańskiej Bystrzycy.

W części merytorycznej Konferencji zaprezentowano 49 prac 72 autorów, w tym 15 zagranicznych. Wygłoszono 20 referatów i przedstawiono 29 posterów. Streszczenia tych prac zostały opublikowane w Abstraktach konferencji. Pełne teksty rozpraw, po recenzjach, zostaną opublikowane w trzech zeszytach czasopiśmie "Chemia i Inżynieria Ekologiczna".

Głównymi zagadnieniami poruszonymi w prezentowanych pracach były:

- źródła i przemiany substancji szkodliwych w glebie (metali ciężkich, związków azotu oraz związków organicznych),
- wpływ szkodliwych substancji na wielkość i jakość plonów roślin oraz kumulację substancji szkodliwych w organizmach zwierząt dziko żyjących

i gospodarskich,

- sposoby immobilizacji i neutralizacji substancji szkodliwych w glebie,
- fitoremediacja jako metoda oczyszczanie gleb zanieczyszczonych metalami ciężkimi,
- ekologiczne uwarunkowania rolniczego wykorzystania alternatywnych substancji nawozowych, głównie osadów ściekowych.

Przedstawiona przez uczestników problematyka wywołała interesującą dyskusję, która dotyczyła zarówno poruszanych zagadnień, jak i metodyki, zwłaszcza precyzji uzyskiwanych wyników badań w przypadku oznaczania zanieczyszczeń substancjami występującymi w środowisku w małych stężeniach. Uczestnicy dyskusji wskazywali na ograniczone możliwości analityczne (np. zawartości WWA, dioksyn itp. związków organicznych), wynikające z braku odpowiedniej aparatury, czego przyczyną są trudności finansowych

Komisja wnioskowa, w skład której weszli prof. dr hab. Joanna Niemyska-Lukaszuk, prof. dr hab. Stanisław Z. Łabuda, prof. dr hab. Józefa Wiater oraz prof. dr hab. Kazimierz Mazur, przewodniczący komisji, uznała iż spotkanie to, a szczególnie obrady naukowe i dyskusje były bardzo udane. Komisja sformułowała na zakończenie konferencji następujące wnioski:

- tematyka i zakres prezentowanych prac dotyczył problematyki ochrony środowiska i jego funkcjonowania w warunkach zagrożenia substancjami toksycznymi,
- przebieg dyskusji uczestników konferencji wskazuje na potrzebę uwzględnienia w badaniach chemiczno-rolniczych w większym stopniu problemu zanieczyszczeń środowiska toksycznymi substancjami organicznymi: WWA oraz mikrozanieczyszczeniami, jakie stanowią dioksyny i ich analogi polichlorowane bifenyle, stosownie do wymogów wprowadzanych w UE,
- mimo licznych prac z tego zakresu, uzasadnione jest baczniejsze zwrócenie uwagi na prawidłowe stosowanie osadów ściekowych wykorzystywanych w rolnictwie, a także w rekultywacji, zgodnie z zasadami ustawy o nawozach tak, aby ich dawki nie powodowały eutrofizacji środowiska w wyniku nadmiernej ilości wprowadzonego azotu i fosforu,
- przebieg konferencji i przeprowadzona dyskusja wskazują na potrzebę dalszego kontynuowania podjętej tematyki z rozszerzeniem jej na całe środowisko przyrodnicze (zwierzęta, człowiek) oraz celowość organizowania cyklicznych spotkań dotyczących tej tematyki co dwa lata.

Należy wyrazić nadzieję, że spotkania te przyczynią się do współpracy naukowej z wieloma ośrodkami krajowymi i zagranicznymi, co doprowadzi do integracji badań i wymiany uzyskanych rezultatów w tym zakre-

sie, a w efekcie do poprawy stanu wszystkich elementów składowych środowiska.

Dr hab. inż. Barbara Wiśniowska-Kielian

IX Konferencja naukowo-szkoleniowa Rozwój infrastruktury ekologicznej terenów wiejskich

Dobczyce, 23-25 września 2002,

W dniach 23-25 września 2002 roku odbyła się IX Konferencja naukowo-szkoleniowa n.t. Rozwój infrastruktury ekologicznej terenów wiejskich. Miejscem konferencji od lat wypróbowanym, był Hotel Góra Jaluwowa w Dobczycach, położony nad zbiornikiem wodnym.

Organizatorami konferencji byli:

- Katedra Technicznej Infrastruktury Wsi Akademii Rolniczej w Krakowie,
- Komitet Techniki Rolniczej PAN,
- Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej, Zarząd Główny w Krakowie.

W konferencji uczestniczyło 71 osób, reprezentujących ośrodki naukowe:

- Akademia Górniczo-Hutnicza w Krakowie
- Akademia Rolnicza we Wrocławiu
- Akademia Rolnicza w Poznaniu
- Akademia Ekonomiczna w Katowicach
- Akademia Świętokrzyska w Kielcach
- Akademia Wychowania Fizycznego w Katowicach
- Politechnika Krakowska
- Uniwersytet Rzeszowski
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie
- Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa w Warszawie
- Akademia Rolnicza w Krakowie.

Z naszej Uczelni szczególnie zainteresowanie tematyką wykazały Katedry publikujące następującą ilość referatów:

- Katedra Zaopatrzenia Osiedli w Wodę i Kanalizacji – 11
- Katedra Geodezyjnego Urządzania Terenów Wiejskich – 9
- Katedra Planowania, Organizacji i Ochrony Terenów Rolniczych – 6
- Katedra Melioracji i Kształtowania Środowiska – 3
- Katedra Technicznej Infrastruktury Wsi – 9
- Zakład Energetyki Rolniczej – 3

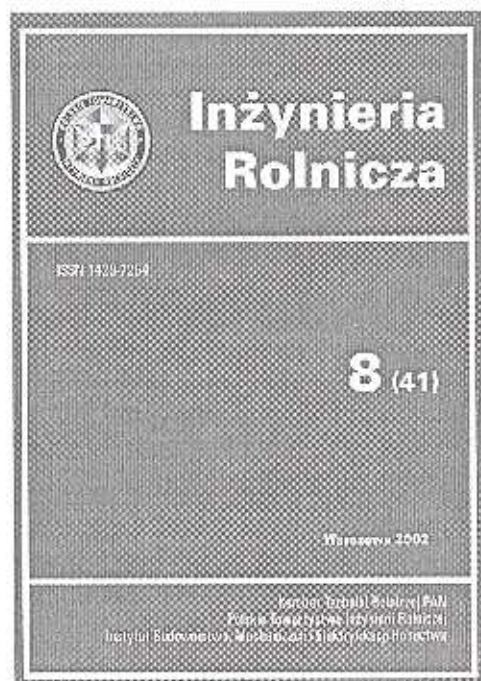
Ponadto z naszej Uczelni były reprezentowane Katedry:

- Katedra Gospodarki Wodnej i Ochrony Wód
- Katedra Inżynierii Wodnej
- Zakład Inżynierii Leśnej

Ogółem przedstawiono 67 referatów w 4-ech sekcjach:

- rozwój infrastruktury technicznej,
 - technologie ekologiczne,
 - urządzenie terenów wiejskich,
- administrowanie i zarządzanie w gminach

Wszystkie referaty-artykuły zostały opublikowane w dwóch zeszytach "Inżynierii Rolniczej: Nr 3(36) – 41 artykułów i Nr 8(41) – 28 artykułów. "Inżynieria Rolnicza" jest czasopismem wydawanym przez Komitet Techniki Rolniczej PAN, Polskie Towarzystwo Inżynierii Rolniczej i Instytut Budownictwa, Mechanizacji i Elektryfikacji Rolnictwa. Wszystkie artykuły były recenzowane. Oba zeszyty IR były dostępne już podczas konferencji.

Należy wspomnieć, że nie byłoby możliwe wydanie publikacji w tej formie i w tym czasie, gdyby nie wsparcie materialne Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie. Organizatorzy konferencji wyrażają serdeczną wdzięczność i podziękowanie Zarządowi Fundacji za dofinansowanie wydawnictwa.

Wydaje się, że zasadnicze cele konferencji, integracja środowiska naukowego ze środowiskiem administracji terenowej na rzecz rozwoju wsi i środowiska

rolniczego, zostały osiągnięte. Uczestnicy konferencji oprócz wysłuchania i przedyskutowania zgłoszonych referatów, zwiedzili ośrodek agroturystyczny w Raciechowicach, wysłuchując interesujących wypowiedzi wójta gminy Marka Gabzdyla, który od lat związany jest i z naszą Uczelnią i z naszą Konferencją. Podczas konferencji Pan Marek Gabzdyl został wyróżniony Medalem XXV-lecia Wydziału Techniki i Energetyki Rolnictwa przez Dziekana Wydziału Prof. Józefa Kowalskiego oraz Prof. Rudolfa Michalka – przewodniczącego Kapituły Medalu.

Ponieważ w bieżącym roku, zwykle uczestniczący licznie w konferencji, wójtowie naszego regionu zajęci byli przygotowaniami do wyborów administracyjnych i nie uczestniczyli w Konferencji, publikacje wydane z okazji konferencji zostaną im przesłane do gmin.

Na koniec Konferencji, wszyscy uczestnicy umówili się na następną, jubileuszową, X-tą konferencją infrastrukturalną w Dobczycach, która odbędzie się w dniach 23-25 czerwca 2003 r.

Prof. dr hab. Jerzy Gruszczyński

XIV Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna "Wentylacja, klimatyzacja i energetyka cieplna w budownictwie ogólnym"

Zakopane, 9-11 października 2002

W dniach 9-11 października 2002 r., w Zakopanem-Kościelisku odbyła się kolejna, XIV. Ogólnopolska Konferencja Naukowo-Techniczna nt. "Wentylacja, klimatyzacja i energetyka cieplna w budownictwie ogólnym" zorganizowana przez oddział krakowski Polskiego Zrzeszenia Inżynierów i Techników Sanitarnych przy współdziałaniu Zakładu Budownictwa Wiejskiego AR w Krakowie, Wydziału Chemii UJ, Katedry Maszyn i Urządzeń Energetycznych AGH, Instytutu Inżynierii Ciepłej i Ochrony Powietrza PK, Instytutu Gospodarki Surowcami Mineralnymi i Energią PAN, gliwickiego oddziału Narodowej Agencji Poszanowania Energii i krakowskiego MPEC. Przewodniczącym Komitetu Organizacyjnego był mgr inż. Jacek Boroń, v-ce prezes oddziału krakowskiego PZITS. Warto wspomnieć, że pierwsza Konferencja z tego cyklu odbyła się w 1951 roku, czyli przed 51 laty.

Tematykę XIV Konferencji nt. "Wentylacja, klimatyzacja i energetyka cieplna w budownictwie ogólnym"

można ująć w siedem grup zagadnień: komfort budynków w świetle wymagań norm i przepisów; racjonalizacja procesów wentylacyjnych i ciepłych w budynkach; nowoczesne urządzenia grzewcze i wentylacyjne; pomiary, sterowanie, monitoring; odnawialne źródła energii; techniczne i ekonomiczne aspekty przedsięwzięć inwestycyjnych; źródła finansowania. W wydanych drukiem (Wydawnictwo PZITS, ISBN 83-90675-9-9) liczącym ponad 450 stron materiałach konferencyjnych, zamieszczono 40 referatów problemowych, w większości opracowanych przez zespoły autorów ze wszystkich większych środowisk naukowych w kraju. Wszystkie zamieszczone w materiałach referaty uzyskały pozytywną opinię jednego recenzenta, wybranego spośród 16 osobowej Rady Programowej, którą utworzyli

Prezydium konferencji. Siedzą od lewej: mgr inż. Władysław Stopka - wójt gminy Kościelisko, mgr inż. Jacek Baroń - przewodniczący Komitetu Organizacyjnego, dr hab. inż. Jan Pawełek - prezes Oddziału Krakowskiego PZITS (AR w Krakowie), prof. dr Stanisław Gumuła - przewodniczący Rady Programowej Konferencji (AGH), doc. dr Stanisław Rybicki - wiceprezes Zarządu Głównego PZITS

specjaliści w zakresie tematyki konferencji, będący przedstawicielami krakowskich uczelni. Pracami Rady Programowej kierował prof. dr hab. inż. Stanisław Gumuła (AGH), a redaktorami wydania materiałów Konferencji byli dr hab. inż. Jan Pawełek (AR) i dr inż. Henryk Żywiół (PZITS).

Dwudniowe obrady plenarne, w których czynny udział wzięło 100 osób, zostały podzielone na trzy sesje, którym w kolejności przewodniczyli: prof. zw. dr hab. inż. K. Maczek (PK), dr inż. S. Fortuna (AGH),

mgr inż. M. Jaglarz (MPEC w Krakowie), mgr inż. J. Baroń (PZITS), prof. dr hab. inż. J. Norwicz (AGH) i prof. dr hab. inż. M. Hopkowicz (PK).

Z szerokiej tematyki obrad, którą przedstawili autorzy referatów, wiele miało charakter użytkowy i stanowi ofertę dla praktyki. Najważniejsze dla praktyki rolniczej oraz budownictwa wiejskiego propozycje i wnioski wpływające z prac naukowo-badawczych i doświadczeń można znaleźć w następujących referatach: "Możliwości i warunki korzystania z odnawialnych źródeł energii" (S. Gumuła, H. Doruch, M. Piaskowska), "Gospodarka ciepłem we współczesnych obiektach szklarniowych" (S. Grabarczyk), "Analiza wymiany ciepła przez promieniowanie w pomieszczeniu z uwagi na komfort cieplny" (M. Hopkowicz, D. Machowska),

"Badania skuteczności systemów odbierania ciepła z gruntu w sprężarkowych pompach ciepła" (B. Kołaczkowski), "Koncepcja ściany hybrydowej z przezroczystą izolacją cieplną do aktywnego pozyskiwania energii promieniowania słonecznego" (J. Radoń, W. Bieda), "Wentylacja w trendach zrównoważonego budownictwa" (S. Mierziński), "Fizyko-matematyczne modelowanie procesów wymiany ciepła i masy w rekuperatorach do odzysku ciepła w instalacjach wentylacyjnych" (S. Anisimow, N. Fijałkowski), "Badania naturalnej wymiany powietrza" (M.B. Nantka, E. Miśniakiewicz), "Przyczyny powstawania oraz sposoby zapobiegania zatruciom użytkowników pomieszczeń z urządzeniami gazowymi w budownictwie mieszkaniowym" (A. Kukuczka, Cz. Wachnicki).

Innym ważnym efektem Konferencji była wymiana doświadczeń, nawiązanie nowych kontaktów naukowych, in-

spiracja do podejmowania nowych tematów prac naukowo-badawczych oraz integracja środowiska naukowego z praktyką gospodarczą.

Kolejna konferencja o tej tematyce odbędzie się w 2005 roku.

Prof. dr hab. inż. Wacław Bieda

Z prac Senatu

Posiedzenie Senatu w dniu 20 września 2002 r.

Dnia 20 września br. odbyło się pierwsze w kadencji 2002-2005 posiedzenie Senatu AR w Krakowie. Senat liczy 40 członków, w posiedzeniu uczestniczyło 33 członków.

Obecni na Senacie uczcili chwilą ciszy pamięć zmarłej byłej pracownicy kwestury Zofii Włosik.

Rektor wręczył listy gratulacyjne mianowanym na stanowisko profesora zwyczajnego

- *prof. dr hab. Czesławie Jasiewicz,*
- *prof. dr hab. Magdalenie Jaworskiej,*
- *prof. dr hab. Franciszkowi Borowcowi.*

Rektor pogratulował uzyskania tytułu profesora nauk rolniczych:

- *prof. dr hab. Ewie Cieślik* z Katedry Żywności Człowieka WtZ,
- *prof. dr hab. Jerzemu Niedziółce* z Zakładu Higieny Zwierząt i Środowiska Hodowlanego WHiBZ,
- *prof. dr hab. Marii Klein* z Katedry Genetyki, Hodowli i Nasiennictwa WO,
- *prof. dr hab. Zbigniewowi Burgielowi* z Katedry Ochrony Roślin WO,
- *prof. dr hab. Marii Kulisie* z Katedry Hodowli Koni WHiBZ,
- *prof. dr hab. Wacławowi Biedzie* z Zakładu Budownictwa Wiejskiego WiSiG.

Senat powołał Komisję Skrutacyjną w celu obsługi obrad Senatu w latach 2002-2005.

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie mianowania *prof. dr hab. Marii Klein* na stanowisko profesora nadzwyczajnego w Katedrze Genetyki, Hodowli i Nasiennictwa.

Senat wyraził zgodę na zatrudnienie *dr hab. Stanisława Gąsiorka* na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR (1/2 etatu) w Katedrze Mechanizacji Rolnictwa.

Senat powołał i wstępnie określił zakres działań Senackich Komisji:

- 1) *ds. Organizacji i Rozwoju;*
- 2) *ds. Nauki;*
- 3) *Statutowej;*
- 4) *ds. Dydaktycznych i Studenckich;*
- 5) *ds. Budżetu;*
- 6) *ds. Inwestycji i Remontów;*
- 7) *ds. Gospodarki Majątkowej;*
- 8) *ds. Oceny Kadr;*
- 9) *Ds. Analiz i Odwołań;*
- 10) *ds. Socjalnych.*

Senat powołał przewodniczących poszczególnych Senackich Komisji:

1. *ds. Organizacji i Rozwoju – prof. dr hab. Bogusław Nowosad*
2. *ds. Nauki – prof. dr hab. Andrzej Libik*
3. *Statutowa – prof. dr hab. Ludwik Spiss*
4. *ds. Dydaktycznych i Studenckich – dr hab. Teofil Łabza, prof. AR*
5. *ds. Budżetu – dr hab. Wiesław Musiał*
6. *ds. Inwestycji i Remontów – prof. dr hab. Wacław Bieda*
7. *ds. Gospodarki Majątkowej – dr inż. Elżbieta Młynarczyk*
8. *ds. Oceny Kadr – prof. dr hab. Zofia Lisiewska*
9. *ds. Analiz i Odwołań – prof. dr hab. Edward Wierzchoś*
10. *ds. Socjalnych – dr hab. Janusz Żuchowski*

Senat zatwierdził, zaopiniowane przez dotychczasowe senackie komisje, regulaminy nagród Rektora:

- dla nauczycieli akademickich;
- dla pracowników nie będących nauczycielami akademickimi;
- dla studentów.

Senat zatwierdził regulamin Rektorskiego Funduszu Stypendialnego.

Zgodnie z obecnie obowiązującą ustawą o rachunkowości istnieje coroczny obowiązek przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego w jednostkach sektora finansów publicznych. Senat upoważnił Rektora do wyboru biegłego rewidenta w celu przeprowadzenia badania sprawozdania finansowego Uczelni za rok 2002 w trybie Ustawy z dnia 10 czerwca 1994 r. o zamówieniach publicznych oraz zobowiązał do powołania w skład komisji przetargowej przedstawicieli Senackiej Komisji ds. Budżetu.

Senat wyraził zgodę na sprzedaż mieszkań zakładowych w byłym RZD Mydlniki i Brzesku - Okocim.

Senat powołał (na kadencję 2002-2005) Radę Międzywydziałowego Kierunku Studiów **Biotechnologia**.

Posiedzenie Senatu w dniu 25 października 2002 r.

Senat wyraził zgodę na wystąpienie o mianowanie na stanowisko profesora zwyczajnego:

- prof. dr hab. **Mirosławy Sokołowskiej-Mikołajczyk** w Katedrze Ichtiologii i Rybactwa WHiBZ
- prof. dr hab. **Pawła Brzuskiego** w Katedrze Hodowli Bydła WHiBZ

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego:

- prof. dr hab. **Marii Kulisy** w Katedrze Hodowli Koni WHiBZ
- prof. dr hab. **Zbigniewa Burgiela** w Katedrze Ochrony Roślin WO

Senat pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie mianowania na stanowisko profesora nadzwyczajnego AR:

- dr hab. inż. **Jana Pawelka** w Katedrze Zaopatrzenia Osiedli w Wodę i Kanalizacji WIŚiG.

Senat wybrał Przewodniczącego i Zastępcę Przewodniczącego Komisji Dyscyplinarnej dla Pracowników. Przewodniczącym został prof. dr hab. **Stanisław Cebula**, Zastępcą Przewodniczącego – dr hab. **Anna Barszcz**.

Senat powołał składy Senackich Komisji na kadencję 2002/2005.

Senat dokonał zmian w statucie Akademii Rolniczej dotyczących trybu wyboru organów kolegialnych i jednoosobowych.

Kwesor przedstawił sprawozdanie z wykonania planu rzeczowo-finansowego za 3 kwartały 2002 r.

Senat zaakceptował zaproponowane przez Prorektora ds. Organizacji i Rozwoju zasady zatrudniania nauczycieli akademickich.

Senat wydał pozytywnie zaopiniował wniosek w sprawie utworzenia Biura Promocji Zawodowej.

Kronika

14 października - Dzień Edukacji Narodowej

Spotkanie z okazji Dnia Nauczyciela odbyło się w dniu **11 października** br. na Wydziale Techniki i Energetyki Rolnictwa. Zorganizowane zostało z inicjatywy Prezesa ZU ZNP dr hab. Barbary Ścigalskiej. Obecni byli: JM Rektor prof. dr hab. Zbigniew Ślipek, Prorektor ds. Dydaktycznych i Studenckich prof. dr hab. Jerzy Niedziółka, Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej dr hab. Czesław Nowak, Dyrektor Administracyjny mgr Krzysztof Ziółkowski, Dyrektor dr Wiesław Szczygielski, Prezes ZU "Solidarność" dr hab. Stanisław Mazur, Prezes Federacji Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół Wyższych i Nauki dr Janusz Lipiec.

Prezes Zarządu Browaru Siótkowa inż. Stanisław Ciuba sponsorował część towarzyską spotkania.

Spotkanie prowadził V-ce Prezes ZU ZNP dr inż.

Piotr Antkiewicz. Jako pierwsza wystąpiła Prezes ZU ZNP dr hab. Barbara Ścigalska. W dalszej kolejności głos zabrali: dr Janusz Lipiec oraz JM Rektor.

Uchwałą Rady Federacji Związków Nauczycielstwa Polskiego Szkół Wyższych i Nauki zostały odznaczone Złotą Odznaką ZNP następujące osoby: prof. dr hab. Wiesław Barabasz, dr hab. Barbara Ścigalska oraz dr inż. Ewa Gardzina. Odznaczenia wręczył Prezes Federacji dr Janusz Lipiec.

Spotkanie zakończono grillem i wspólną zabawą przy ognisku.

Poniżej przedstawiamy treść przemówienia, które wygłosiła Prezes ZU ZNP dr hab. Barbara Ścigalska

Szanowni Państwo!

Miło mi, że mogę się dzisiaj spotkać z tak szacownym gronem profesorów, nauczycieli akademickich, koleżanek i kolegów związkowców. Okazją do takiego

spotkania stał się nadchodzący Dzień Nauczyciela. Jako prezes ZU Związku Nauczycielstwa Polskiego poczułam się w obowiązku zainicjowania takich spotkań w przededniu święta Edukacji Narodowej. To właśnie związek, który reprezentuję, jego prawie stuletnia tradycja wynikająca z konsolidacji nauczycieli na różnych etapach historii predysponuje do szczególnej pamięci i zaakcentowania ważności zawodu nauczyciela. Niech takie spotkania staną się w przyszłości tradycją, od której odeszliśmy. Niech będą dniami integracji społeczności akademickiej. Integracji jakże potrzebnej w dzisiejszym zabieganym świecie.

Pozwólcie Państwo na chwilę refleksji. Ktoś powiedział kiedyś bardzo piękne zdanie: Nauczycielem jest się z wyboru, a nie dlatego, że się nim jest. Słowo "wybór" oznacza powołanie, które zobowiązuje. Może dlatego zawód nauczyciela jest tak trudny. Nauczyciel akademicki to badacz, dydaktyk i wychowawca. Jest to zawód wymagający poświęcenia, wielu wyrzeczeń, zawód, w którym trzeba widzieć drugiego człowieka, zarówno swojego kolegę, jak i młodzież.

Od nauczycieli akademickich oczekuje się wiele, przy z roku na rok coraz mniejszych nakładach na naukę. Tak pojęte oszczędności muszą się odbić niekorzystnie na efektywności i jakości badań, a także na kształceniu studentów. Mimo to, staramy się zdobywać stopnie naukowe, dobrze kształcić i wychowywać naszą młodzież.

Każdy z nas miał swojego nauczyciela, i ta dzisiaj, może bardziej niż my kiedyś zagubiona młodzież potrzebuje jak nigdy dobrych nauczycieli i wychowawców. Podejmując studia młodzi ludzie oczekują tego od grona profesorów i pracowników naukowych. Tak jesteśmy postrzegani i oceniani przez studentów.

Korzystając z tego, że jestem przy głosie życzę wszystkim nauczycielom z okazji ich Święta, wszelkiej pomyślności w rozpoczętym roku akademickim, satysfakcji ze zdobywania stopni naukowych, satysfakcji z dobrych ocen studentów, satysfakcji z osiągnięć wychowawczych i organizacyjnych. Tego nam, nauczycielom akademickim nikt nie odbierze.

Życzę Władzom Naszej Uczelni, by dalej konsekwentnie starały się o polepszenie bytu nauczycieli i pozostałych pracowników Uczelni. Dziękuję równocześnie za trud i konstruktywne podejście do wielu spraw, zależnych od realiów wynikających z kondycji finansowej Uczelni. Jako nauczyciele akademicy doceniamy, Panie Rektorze, Pana troskę o byt Uczelni, odczuwamy również chęć współpracy ze związkami zawodowymi. Dłate-

go też rolę Związku Nauczycielstwa Polskiego w naszej Uczelni widzę w dobrze pojętym partnerstwie, aktywnym uczestnictwie jego członków w pracach na rzecz Uczelni, w konstruktywnej krytyce wpływającej na rozwiązywanie wielu jakże trudnych problemów. Uważam, że tylko wtedy staniemy się wiarygodnymi partnerami dla Władz, zdolnymi dzielić troskę o dobro Akademii Rolniczej, która jest naszym miejscem pracy, o które musimy szczególnie dbać i je szanować!

W dniach 14-19 października 26-cio osobowa grupa francuskich studentów z Wyższej Szkoły Rolniczej ISARA w Lyon przyjechała do Krakowa, aby uczestniczyć w kursie nt. rolnictwa i rozwoju obszarów wiejskich zorganizowanym przez Akademię Rolniczą. Na Sali Senackiej AR gości powitał Rektor prof. dr hab. Zbigniew Ślipek oraz Prorektor ds. Nauki i Współpracy Międzynarodowej dr hab. Czesław Nowak. Kurs obejmował wykłady i ćwiczenia terenowe. Wykłady prowadzili pracownicy naszej Uczelni: prof. Stanisław Moskal, dr hab. Józef Kania, dr Andrzej Żurek oraz dr Adam Mastyj. Studenci gościli w Ośrodkach Doradztwa Rolniczego w Myślenicach i Karniowicach. Nie zabrakło także czasu na zwiedzanie Krakowa oraz Kopalni Soli w Wieliczce.

MPM

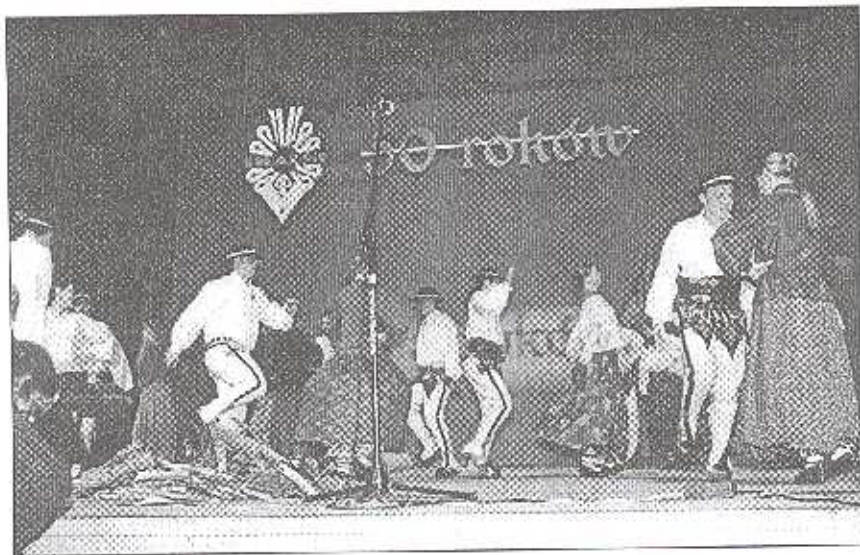
Grupa francuskich studentów z Wyższej Szkoły Rolniczej ISARA w Lyon

7 listopada w ramach kampanii "Pola Nadziei" przed budynkami naszej Uczelni zasadzono żonkile będące wyrazem nadziei dla ludzi cierpiących na chorobę nowotworową. W ten sposób rozpoczęto kolejną akcję mającą na celu pozyskanie środków finansowych przeznaczonych na działalność Hospicjum św. Łazarza

w Krakowie. W okresie przedświątecznym w niektórych punktach Uczelni sprzedawano - jako cegiełki - kartki bożonarodzeniowe wykonane przez dzieci z krakowskich szkół, a na wiosnę, jak co roku wśród pracowników przeprowadzona zostanie zbiórka pieniędzy. **Zachęcam wszystkich do finansowego wsparcia wiosennej akcji, która umożliwi realizację opieki hospicyjnej nad ludźmi chorymi na raka.**

MPM

9 listopada w Nowohuckim Centrum Kultury w Krakowie odbył się koncert jubileuszowy z okazji 50-lecia działalności Studenckiego Zespołu Góralskiego SKALNI Akademii Rolniczej. Był to wspólny koncert kilku pokoleń członków zespołu, którzy przyjechali specjalnie na tę uroczystość z różnych stron Polski i świata. Widownia wypełniona była po brzegi. Zasiadli na niej miłośnicy góralskiej muzyki, śpiewania i tańców a wśród nich Rektor Uniwersytetu Jagiellońskiego Franciszek Ziejka oraz Rektor Akademii Rolniczej Zbigniew Ślipek.

SZG SKALNI powstał w 1952 roku. Obecnie liczy około 60 członków – studentów krakowskich uczelni w większości pochodzących z oddalonego o ponad 100 km Podhala. Prawdopodobnie jest jedynym studenckim zespołem góralskim w Polsce.

MPM

Turniej pokoleń w siatkówce

W dniu 23 listopada został rozegrany V Jubileuszowy Turniej Andrzejkowy w Siatkówce o puchar Dziekana Wydziału Techniki i Energetyki Rolnictwa - Prof. dr hab. Norberta Marksa.

W turnieju udział wzięli absolwenci Uczelni, byłe zawodniczki i zawodnicy sekcji siatkówki AR oraz aktualne reprezentacje. Turniej otworzył J.M. Rektor Prof. dr hab. Zbigniew Ślipek. Wśród zaproszonych gości byli: prof. dr hab. Norbert Marks, prof. dr hab. Bogusław Nowosad, prof. dr hab. Marian Ormian, prof. dr hab. Nikodem Nowakowski, prof. dr hab. Jerzy Dąbkowski, Prezes Krakowskiego AZS prof. dr hab. Jan Kusiński, pracownicy Studium Wychowania Fizycznego oraz liczna rzesza studentów.

W meczu kobiet zwyciężyła aktualna reprezentacja Uczelni pokonując absolwentki w stosunku 2:1. W turnieju mężczyzn zwyciężyli również aktualni reprezentanci Uczelni przed absolwentami z lat 1970-1980, III miejsce zajęła drużyna z lat 1962-1970, IV miejsce zajęli absolwenci z lat 1980-2002.

W trakcie turnieju wystąpiła sekcja aerobiku studentek naszej Uczelni. Po turnieju odbyło się spotkanie w Klubie Akademickim "Arka". Wyróżniający się uczestnicy otrzymali upominki od Zarządu Klubu Uczelnianego AZS AR.

Turniej miał wysoki poziom sportowy. W imprezie wzięło udział około 100 osób z całej Polski. Przy dźwiękach muzyki wspomnieniom nie było końca. Wszyscy umówili się znów za rok.

Organizatorem Turnieju było Studium WF oraz Klub Uczelniany AZS AR. Za organizację

Turnieju odpowiedzialnym był mgr Zbigniew Mickiewicz.

Mgr Zbigniew Mickiewicz

Na tematach ACTA zamieszczane są wyłącznie oryginalne prace naukowe w języku polskim lub angielskim. Wszystkie prace są recenzowane przez Radę Naukową serii i wybitnych specjalistów z danej dyscypliny.

Informacje ogólne

1. Objętość prac naukowych, razem z tabelami i rysunkami, nie powinna przekraczać 12 stron formatu A4.
2. Materiały do publikacji w Acta powinny być przygotowane zgodnie z zasadami procesu wydawniczego obowiązującego w redakcji odpowiedzialnej serii.
3. Tekst każdej pracy powinien zawierać w kolejności: imię i nazwisko autora (-ów), tytuł artykułu w języku polskim, słowa kluczowe w języku polskim, streszczenie, wstęp, materiał i metody, wyniki, dyskusję, wnioski lub podsumowanie, piśmiennictwo, tytuł pracy i summary po angielsku, a także miejsce pracy autora (-ów) e-mail, telefon, fax.
4. Po otrzymaniu recenzji, Autor przesyła do redakcji poprawiony egzemplarz pracy wraz z nośnikiem elektronicznym (dyskietka lub płyta CD) i ustosunkowaniem się do uwag recenzenta i redaktora.
5. Autor publikowanej pracy zobowiązany jest przelać swe prawa autorskie na czasopiśmie. Wymagane jest także oświadczenie, że praca nie była publikowana w innym czasopiśmie.
6. Autor ponosi koszt publikacji według stawek wyliczonych w poszczególnych редакціях (w pierwszym numerze publikujemy prace za darmo)

Za artykuł opublikowany w ACTA Autor otrzymywać będzie najpewniej 3 punkty.

Pierwszy numer już w maju 2002 r.

Zapamiętaj ten skrót

Acta Scien. Pol.

najpewniejszym i najszybszym źródłem informacji naukowej

Więcej informacji na www.acta.media.pl

1 października 2001 roku
uczelninie rolnicze powołały
ogólnopolskie otwarte dla wszystkich
autorów czasopismo naukowe

Acta Scientiarum Polonorum

które jest wydawane w następujących seriach i redakcjach:

Agricultura - Zootechnia
Wydawnictwo Uczelniane Akademii Rolniczej w Bydgoszczy
ul. Kadzińskiego 20, 85-228 Bydgoszcz, tel. (0-52) 374-54-82, fax (0-52) 374-94-27

Biologia
Dział Wydawnictw Akademii Rolniczej w Szczecinie
ul. 3 Maja 5-4, 69-110 Szczecin, tel. (0-91) 613-10-23, fax (0-91) 644-20-45

Biotechnologia - Zootechnologia
Geodesia et Descriptio Terrarum - Geodesia i Kartografia
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
ul. Szopka 23, 50-344 Wrocław, tel./fax (0-71) 320-12-77, fax (0-71) 320-35-75

Ekologia - Zootechnia
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
ul. Szopka 23, 50-344 Wrocław, tel./fax (0-71) 320-12-77, fax (0-71) 320-35-75

Ekologia - Zootechnia
Redakcja Wydawnictw Akademii Rolniczej w Lublinie
ul. Akademicka 13, 20-033 Lublin, tel. (0-81) 446-67-11, 461-06-91, fax (0-81) 593-97-92

Ekologia - Zootechnia
Pracownia Wydawnicza

Ekologia - Zootechnia
Dział Wydawnictw Akademii Rolniczej w Szczecinie
ul. Doktora Judyty 22, 71-460 Szczecin, tel. (0-91) 454-16-99, fax (0-91) 454-16-42

Ekologia - Zootechnia
Technologia Alimentaria - Technologia Żywności
Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego
ul. Witaśa 45, 50-687 Wrocław, tel. (0-71) 846-76-07, 846-78-06, fax (0-71) 846-71-46

Ekologia - Zootechnia
Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Poznaniu
ul. Witaśa 45, 60-687 Poznań, tel. (0-61) 846-76-07, 846-78-06, fax (0-61) 846-71-46

Ekologia - Zootechnia
Administratio Lectorum - Współpraca Przemysłu

Wydawnictwo Uniwersytetu Warmińskiego-Mazurskiego w Olsztynie
ul. Heveliusza 4, 10-724 Olsztyn, tel. (0-89) 363-36-31, (0-89) 363-34-48

Ekologia - Zootechnia
Architectura - Ekonomika

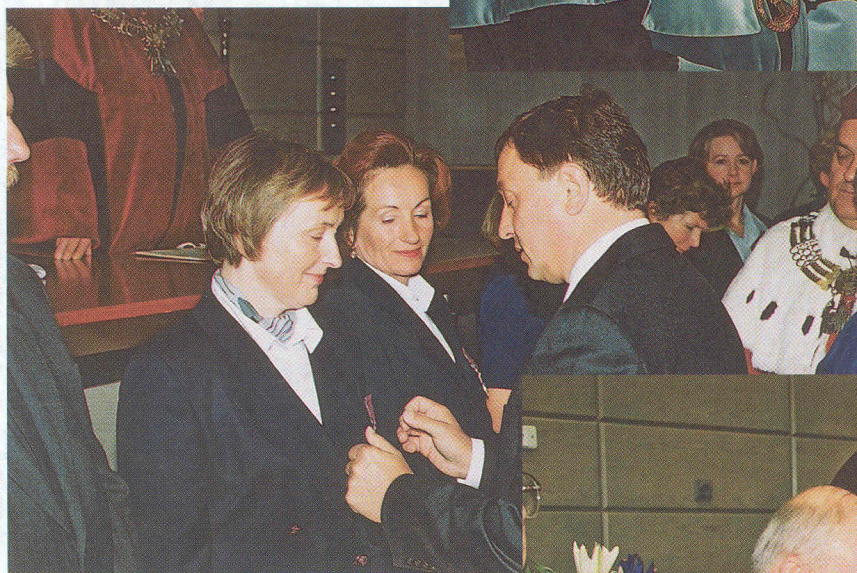
Wydawnictwo SOGW w Warszawie
ul. Nowoursynowska 166, 02-787 Warszawa, tel. (0-22) 647-26-82, fax (0-22) 647-15-82

Ekologia - Zootechnia
Formatio Circumlectus - Kształcenie

Wydawnictwo Akademii Rolniczej w Krakowie
ul. 25 sierpnia 46, 31-425 Kraków
tel. (012) 411-91-44 w. 278, fax (012) 411-13-22

Inauguracja roku akademickiego 2002/2003

Wręczenie odznaczeń
podczas roku akademickiego
2002/2003

Sadzenie żonkili
w ramach akcji
„Pola Nadziei”

Pożegnanie Jubilatów